

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กองแผนและงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำนำ

ด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ที่ได้กำหนดให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งให้สอดคล้องประสานสนับสนุน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดทั้งนโยบายของรัฐบาล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงได้จัดทำ “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แม่ฮ่องสอน” ฉบับนี้ขึ้นมา โดยได้สำรวจข้อมูล ปัญหา ความต้องการของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วม ของประชาชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง ทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและประสานแผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(นายอัครเดช วันไชยธนวงศ์)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	
	1.1 ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์	1-1
	1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	1-1
	1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	2-2
	1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	3-3
บทที่ 2	สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน	
	2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต เขตการปกครอง ประชากร การศึกษา สาธารณสุข	4-21
	2.2 ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน	22-30
	2.3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในระยะที่ผ่านมา	31-37
บทที่ 3	การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น	
	3.1 หลักการและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	38-54
	3.2 ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา	55-70
บทที่ 4	วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา	
	4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น	71-71
	4.2 พันธกิจการพัฒนาท้องถิ่น	71-77
	4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	78-88
บทที่ 5	ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น	89-95
บทที่ 6	การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและ การติดตามประเมินผล	96-106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้ให้ความหมายและประเภทของแผนพัฒนา ดังนี้

“แผนพัฒนา” หมายความว่ารวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

ประเภทของแผนพัฒนามี 2 ประเภท

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว
2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอและแผนชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

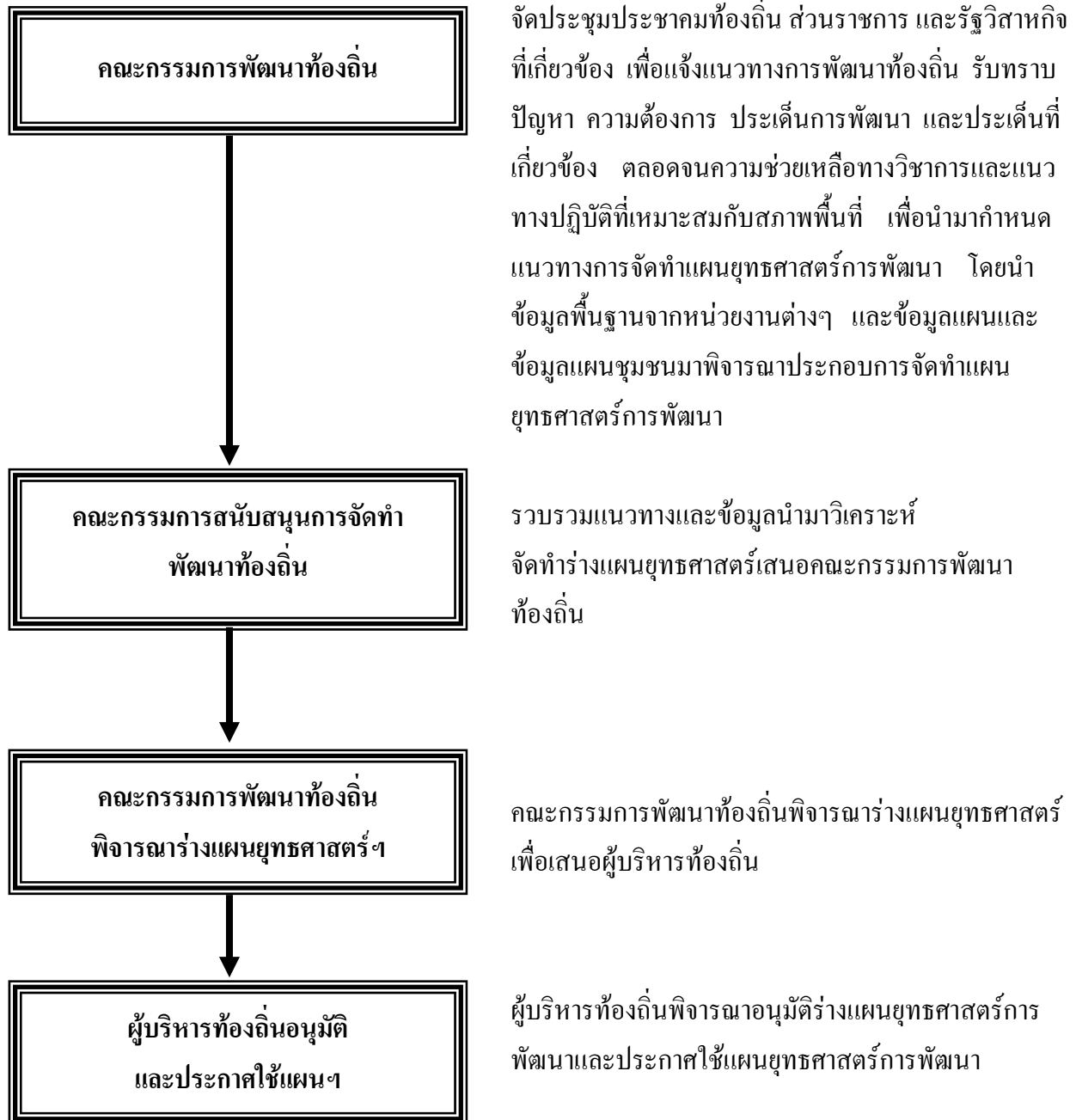
การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (ตามระเบียบฯ ข้อ 16)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมื่อได้รับอนุมัติประกาศใช้แล้วให้แจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1.4.1 ช่วยให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมาย

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายที่แจ่มชัดจะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

1.4.2 ช่วยให้เกิดการประหยัด

การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานในฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่างๆ ที่ทำเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์กร

1.4.3 ลดความไม่แน่นอน

การวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวกับการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว ทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และให้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

1.4.4 เป็นเกณฑ์ในการควบคุม

การวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน แผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

1.4.5 ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์

การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์กรเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคตระหว่างคณะผู้บริหาร

1.4.6 พัฒนาแรงจูงใจ

ระบบการวางแผนที่ดี มุ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

1.4.7 พัฒนาการแข่งขัน

การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์การมีการแข่งขัน ขยายขอบข่ายการทำงานเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.4.8 ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี

การวางแผนสร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่างๆ ขององค์กรเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์กร

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.1 สภาพทั่วไป

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้ง(ละติจูด) ที่ 17 องศา 38 ลิปดา - 19 องศา 48 ลิปดาเหนือ และเส้นแวง (ลองจิจูด) ที่ 97 องศา 20 ลิปดา - 98 องศา 39 ลิปดาตะวันออก ซึ่งห่างจากกรุงเทพมหานครมากที่สุดในภาคเหนือ มีระยะทางประมาณ 924 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 12,681.259 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,925,812.5 ไร่ ซึ่งใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ 7 ของประเทศ มีความยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 250 กิโลเมตร และกว้างประมาณ 95 กิโลเมตร มีอาณาเขตพรมแดนติดต่อกับสหภาพพม่าทุกอำเภอถึง 483 กิโลเมตร เป็นพรมแดนที่เป็นพื้นดิน ประมาณ 326 กิโลเมตร พรมแดนแม่น้ำสาละวิน 127 กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ประมาณ 30 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า รวม 3 รัฐ คือรัฐฉานตอนใต้ รัฐกะยา และรัฐกอกูเล โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกันระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จ.ตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ.เวียงแหง อ.เชียงดาว อ.แม่ริม อ.แม่แจ่ม อ.ฮอด และ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวเขตจังหวัด

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน และยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์โดยมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 6,976,650 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.02 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ซึ่งมีทิวเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสหภาพพม่า และทิวเขาถนนธงชัย ซึ่งประกอบด้วย ทิวเขาเรียงขนานกัน 3 แนว คือทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนไทย - สหภาพพม่า ทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเชียงใหม่ ยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่บริเวณทิวเขาถนนธงชัยตะวันออกทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอปายซึ่งสูงจาก

ระดับน้ำทะเล ประมาณ 2,005 เมตร พื้นที่ราบที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกมีจำกัดเพียง 211,413 ไร่ หรือ ร้อยละ 2.6 ของพื้นที่จังหวัด บริเวณอำเภอแม่สะเรียง บริเวณอำเภอขุนยวม และบริเวณอำเภอปาย

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น โดยในฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนจัด อากาศหนาวจัดในฤดูหนาว และฝนจะตกชุกในฤดูฝน นอกจากนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีหมอกปกคลุมตลอดทั้งปี ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นหุบเขาสูงมีพื้นที่อยู่บนที่สูงเหนือระดับน้ำทะเล ทำให้มีอุณหภูมิสูงในตอนกลางวันเนื่องจากถูกแสงแดด ส่วนในตอนกลางคืนจะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขาทำให้อากาศเย็นลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อความร้อนในตอนกลางวันลอยตัวขึ้นปะทะกับความชื้นของอากาศ จึงทำให้เกิดหมอก ปกคลุมโดยทั่วไปในตอนกลางคืน สภาพภูมิอากาศจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้ง 3 ฤดูกาล คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ช่วงระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนอบอ้าว โดยอุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 41.3 องศาเซลเซียส เมื่อเดือนเมษายน 2549

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้อากาศชุ่มชื้นฝนจะตกชุกมาก ซึ่งจะมีปริมาณมากที่สุดในเดือนสิงหาคม รวมทั้งปีฝนตกโดยเฉลี่ยปริมาณปีละ 1,531.80 มิลลิเมตร และในรอบหนึ่งปีมีฝนตกเฉลี่ย 151 วัน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและความกดอากาศสูงจากประเทศจีน อากาศจะหนาวเย็นมาก อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 10.2 องศาเซลเซียส เมื่อเดือนธันวาคม 2549

อุณหภูมิ

อุณหภูมิในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น จะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ระหว่างกลางวันกับกลางคืน และระหว่างฤดูร้อนกับฤดูหนาว ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาสูงเหนือระดับน้ำทะเล ทำให้มีอุณหภูมิสูงในตอนกลางวันเพราะถูกแสงแดด ส่วนตอนกลางคืนจะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขาทำให้อากาศเย็นลงอย่างรวดเร็ว โดยอุณหภูมิสูงสุดตลอดทั้งปีจะอยู่ในช่วง 38.5 – 41.3 องศาเซลเซียส ซึ่งสูงสุดที่เคยวัดได้ 41.3 องศาเซลเซียส เมื่อปี 2549 สำหรับฤดูหนาวจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและความกดอากาศสูงจากประเทศจีน อากาศจะหนาวจัด โดยอุณหภูมิต่ำสุดตลอดทั้งปีจะอยู่ระหว่าง 10.2 - 22.0 องศาเซลเซียส ซึ่งอุณหภูมิต่ำสุดที่เคยวัดได้ 10.2 องศาเซลเซียส เมื่อปี 2549

เขตการปกครอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอปาย อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ออน อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า มี 44 ตำบล (ไม่รวมตำบลจองคำ ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน) มี 415 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 50 แห่ง ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาลเมือง 1 แห่ง
- เทศบาลตำบล 4 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 44 แห่ง

สรุปเขตการปกครองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มี 6 ตำบล , 68 หมู่บ้าน , อบจ. 1 แห่ง , เทศบาลเมือง 1 แห่ง , อบต. 6 แห่ง
2. อำเภอแม่สะเรียง มี 7 ตำบล , 77 หมู่บ้าน , เทศบาลตำบล 1 แห่ง , อบต. 7 แห่ง
3. อำเภอปาย มี 7 ตำบล , 62 หมู่บ้าน , เทศบาลตำบล 1 แห่ง , อบต. 7 แห่ง
4. อำเภอขุนยวม มี 6 ตำบล , 43 หมู่บ้าน , เทศบาลตำบล 1 แห่ง , อบต. 6 แห่ง
5. อำเภอแม่ออน มี 8 ตำบล , 69 หมู่บ้าน , เทศบาลตำบล 1 แห่ง , อบต. 8 แห่ง
6. อำเภอสบเมย มี 6 ตำบล , 58 หมู่บ้าน , อบต. 6 แห่ง
7. อำเภอปางมะผ้า มี 4 ตำบล , 38 หมู่บ้าน , อบต. 4 แห่ง

โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมและขนส่ง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการคมนาคมและขนส่งได้ 2 ทาง คือ ทางบก และทางอากาศ

การคมนาคมทางบก

สามารถเดินทางระหว่างจังหวัดได้ 3 เส้นทาง คือ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ. สอด อ. แม่สะเรียง อ. เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 350 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ในเส้นทางสายนี้มีสภาพถนนลาดชัน และมีทางโค้งจำนวนมากถึง 1,864 โค้ง

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1095 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ.แม่แตง อ.ปาย ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง สภาพถนนจะมีความลาดชันกว่าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108

- ทางหลวงหมายเลข 1085 จาก อ.แม่สลด จ.ตาก อ.สบเมย อ.แม่สะเรียง ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 394 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง

ถนน

ในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระยะทางถนนที่ก่อสร้างแล้วเสร็จที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานทางหลวงชนบท โดยถนนดังกล่าวแยกเป็นทางล้าลอง 285.425 กม.(53.11%) ถนนลูกรัง 84.951 กม.(15.81%) ถนนลาดยาง 96.843 กม. (18.02%) และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 70.196กม. (13.06%) และมีสายทางที่ได้รับการถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากกรมทางหลวงชนบท จำนวน 15 สายทาง

ตารางระยะทางถนนของจังหวัด จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบและประเภทผิวจราจร

ประเภทผิวจราจร	ระยะทางที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของ สนง.ทางหลวงชนบท. (กม.)	รวม ระยะทาง	%
ทางล้าลอง	285.425	285.425	53.11
ถนนลูกรัง	84.951	84.951	15.81
ถนนลาดยาง	96.843	96.843	18.02
ถนนคอนกรีต	70.220	70.220	13.06
รวม	537.439	537.439	100

ที่มา : - สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางระยะทางที่อบจ.มส. ได้รับการถ่ายโอนจากกรมทางหลวงชนบท จำนวน 15 สายทาง

ชื่อสายทาง	ถนน ลูกรัง	ถนน คสล	ถนน ลาดยาง	รวม ระยะทาง	%
1.มส.3015 บ้านไม้ช้างหนาม – บ้านกลาง อบจ.มส 4001	-	1.500	15.400	16.900	7.48
2. มส 3012 บ้านทุ่งไม้สัก – ดอยแสง อบจ.มส. 4002	4.046	4.994	15.885	24.925	11.02
3. มส 5035 บ้านหัวน้ำแม่สะกิด – ห้วยตอง อบจ.มส. 4003	19.121	8.100	8.879	36.100	15.97
ชื่อสายทาง	ถนน ลูกรัง	ถนน คสล.	ถนน ลาดยาง	รวม ระยะทาง	%

4. มส 3011 บ้านทุ่งไม้สัก – ห้วยขาน อบจ.มส.4004	-	12.835	-	12.835	5.67
5. มส 4044 บ้านท่าข้าม – เสาหิน อบจ.มส. 4005	33.525	2.500	18.200	54.225	23.99
6. มส 4057 บ้านทุ่งพร้าว – บ้านลุ่ม อบจ.มส. 4006	-	0.950	-	0.950	0.42
7. มส 4018 บ้านทุ่งแล้ง – บ้านหมาก อบจ.มส. 4007	-	-	1.480	1.480	0.65
8. มส 2003 บ้านแพะ – บ้านศรีดอนชัย อบจ.มส. 4008	-	-	4.150	4.150	1.83
9. มส 3028 บ้านห้วยห้วยก – แม่โลกกลาง อบจ.มส. 4009	-	2.890	12.960	15.850	7.00
10. มส 2009 บ้านแม่โลกกลาง - ขุนแม่ลาน้อย อบจ.มส. 4010	-	-	12.325	12.325	5.46
11. บ้านห้วยปอน – มะหินหลวง อบจ.มส. 4011	8.000	-	2.000	10.000	4.42
12. บ้านขุนยวม หมู่ 1- บ้านขุนยวม หมู่ 2 อบจ.มส. 4012	-	1.300	-	1.300	0.58
13. มส 4005 บ้านทุ่งยาวใต้ – ห้วยไม้คำ อบจ.มส. 4013	-	26.300	-	26.300	11.63
14. มส 3065 บ้านห้วยปู่ – แม่ของ อบจ.มส. 4014	-	6.529	2.248	2.248	0.99
15. มส. 3023 สายแยกทางหลวง 1095- บ้านถ้ำลอด อบจ.มส. 4015	-	-	-	6.529	2.89
รวม	64.692	67.898	93.527	226.117	100

ทางอากาศ

มีเที่ยวบิน แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ โดย บริษัท การบินไทย จำกัด และบริษัท นกแอร์ จำกัด ทุกวัน
มีสนามบินพาณิชย์ 1 แห่ง

การไฟฟ้า

ในปี พ.ศ. 2549 (มกราคม 2549 - ธันวาคม 2549) จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแหล่งให้บริการ 7 แห่ง

ตาราง การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า เป็นรายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (1,000,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง) Electricity sales (1,000 kw/h.)
-------	--

	รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	อื่น ๆ
รวมยอด	61.96	30.62	19.53	11.14	0.59
เมืองแม่ฮ่องสอน	25.52	10.04	9.84	5.47	0.16
ขุนยวม	4.17	2.61	1.06	0.46	0.02
ปางมะผ้า	1.79	0.97	0.36	0.44	0.01
ปาย	10.64	5.98	3.09	1.36	0.20
แม่ลาน้อย	4.05	2.48	0.87	0.62	0.06
แม่สะเรียง และสบเมย	15.79	8.54	4.31	2.79	0.14
ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดแม่ฮ่องสอน					

การสื่อสาร

การใช้โทรศัพท์ภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 2 ระบบ คือ บริษัท กสท.โคเปอร์เรชั่น จำกัด มหาชน (TOT) และ บริษัท TT & T จำกัด ปี 2549 (มกราคม 2549 – ธันวาคม 2549) มีดังนี้

ตารางการใช้เลขหมาย TOTภายในจังหวัด แยกเป็นรายอำเภอ

เลขหมายโทรศัพท์ (TOT)	เลขหมายเต็ม		เลขหมายเปิดใช้	
	ในเครือข่าย	นอกข่ายสาย	ในข่ายสาย	นอกเครือข่าย
เมืองแม่ฮ่องสอน	4,297	4,620	3,194	249
ขุนยวม	788	-	551	-
ปางมะผ้า	291	-	254	-
ปาย	1,312	-	1,224	-
แม่ลาน้อย	696	-	508	-
แม่สะเรียง	2,870	-	2,486	-
สบเมย	259	-	199	-
รวม	10,513	4,620	8,416	249

ที่มา : บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

ตารางการใช้เลขหมาย TT & T ภายในจังหวัด แยกเป็นรายอำเภอ

เลขหมาย TT&T แยกเป็นรายอำเภอ	เลขหมายเต็ม	เลขหมายเปิดใช้
เมืองแม่ฮ่องสอน	768	599
ขุนยวม	512	246
ปางมะผ้า	-	-
ปาย	-	-
แม่ลาน้อย	-	-
แม่สะเรียง	768	507
สบเมย	-	-
รวม	2,048	1,352

ที่มา : บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

การพัฒนาแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัด ประกอบด้วยแหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนและโครงการขนาดเล็ก ที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2549 รวม 216 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 11,128,600 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 102,345 ไร่

ตาราง จำนวนแหล่งน้ำ จำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2549

อำเภอ	รวม	ประเภทแหล่งน้ำ Type of water resources							
		อ่างเก็บน้ำ		ฝาย คอนกรีต	ทำนบ	สระ/หนอง/ บึง	คู/ คลอง	บ่อ บาดาล	บ่อ น้ำตื้น
		ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก						
รวมยอด	261	2	25	131	6	42	55	-	-
เมือง	102	2	12	46	-	5	37	-	-
ขุนยวม	29		4	15	2	4	4	-	-
ปาย	15		2	9	-	4	-	-	-
แม่สะเรียง	48		4	20	-	19	5	-	-
แม่ลาน้อย	32		-	22	1	6	3	-	-
สบเมย	18		3	10	-	4	1	-	-
ปางมะผ้า	17		-	9	3	-	5	-	-

ที่มา : โครงการชลประทาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านเศรษฐกิจ

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 75.5 พืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง กระเทียม ถั่วงอก งา และกะหล่ำปลี พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วเหลือง กระเทียม เป็นรายได้ต่อครอบครัว ปัญหาส่วนใหญ่ ขาดแคลนพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ราบ ลักษณะชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่กระจัดกระจายตามภูมิประเทศที่เป็นภูเขา

การท่องเที่ยว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามสภาพภูมิศาสตร์ถูกโอบล้อมด้วยแนวทิวเขาสูงชันในทุกๆ ด้าน ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญมากมาย นอกจากนี้การปิดกั้นทางด้านกายภาพ ส่งผลให้วัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่ของประชากรภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น การแต่งกายแบบพื้นเมือง ซึ่งเรียกว่า ชุตไต คือ ผู้ชายนุ่งกางเกงคล้ายกางเกงจีน หรือกางเกงชาวเล สวมเสื้อคอกลมแขนยาวปลายแบบจีน ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงยาว สวมเสื้อทรงกระบอกตัวสั้นเพียงเอว สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างมากและเดินทางกลับด้วยความประทับใจ

ซึ่งจากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี 2549 ในปี 2549 แม่ฮ่องสอนประสบผลสำเร็จในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างดียิ่งอีกปีหนึ่ง โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผู้เยี่ยมชมทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวนรวมทั้งสิ้น 367,869 คน (เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 11.62) มีวันพักเฉลี่ย 2.50 วัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน คนละ 1,797.20 บาท ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งสิ้น 1,629.48 ล้านบาท(เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ร้อยละ 8.18)โดยแยกเป็นตลาดในประเทศ และต่างประเทศได้ดังนี้

ฤดูกาลท่องเที่ยว

ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามายังจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะเข้ามาตลอดทั้งปีสามารถแยกเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่นิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

ตลาดในประเทศ

ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากที่สุด ตั้งแต่เดือน ตุลาคม - มกราคม

ตลาดต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากที่สุดในช่วงเดือน มิถุนายน - มกราคม

การค้าชายแดนไทย – สหภาพพม่า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวเขตพรมแดนในทุกอำเภอติดต่อกับสหภาพพม่ารวมความยาว 483 กิโลเมตร ราษฎรที่อยู่ตามแนวชายแดนของประเทศไทยและสหภาพพม่ามีการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันมาเป็นเวลานาน การค้าตามแนวชายแดนที่ผ่านมาจะเป็นการค้ากับประชาชนชาวพม่าที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีหลายเชื้อชาติซึ่งบางกลุ่มมีปัญหาเกี่ยวกับรัฐบาลพม่า ลักษณะการค้าที่ผ่านมาส่วนใหญ่จึงเป็นรูปแบบการค้าอิสระแบบเพื่อไม่ให้กระทบกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปี พ.ศ.2536 ที่มีการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่า กับกองกำลังต่อต้านซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ทำให้ฝ่ายความมั่นคงกองทัพบกที่ 3 สั่งปิดจุดผ่อนปรนทุกจุดตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2537 และทำให้ภาวะการค้าชายแดนต้องหยุดชะงักลงโดยปริยายส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การค้าชายแดนและการท่องเที่ยว จากเหตุผลดังกล่าวภาคเอกชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยหอการค้าจังหวัดได้เสนอเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อทำการค้าชายแดนผ่านคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน(กรอ.จว.มส) และกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบเปิดจุดผ่อนปรน จำนวน 2 จุด ดังนั้น ช่องทางการค้าระหว่างไทย - พม่า ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะติดต่อผ่านช่องทาง ดังนี้

- จุดผ่อนปรนบ้านห้วยคั่นนุ่น หมู่ที่ 4 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม ตามประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2537 เปิดเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2538 ซึ่งเปิดทำการทุกวันพุธ เวลา 06.00 – 18.00 น.
- จุดผ่อนปรนบ้านห้วยผึ้ง หมู่ 4 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง ตามประกาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2539 เปิดเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2539 ซึ่งเปิดทำการทุกวัน ระหว่าง เวลา 06.00 – 18.00 น.

การค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอดีตเป็นผลมาจากความเจริญเติบโตของธุรกิจนำไม้เข้าจากพม่าเป็นสำคัญ ความเจริญเติบโตของธุรกิจค้าไม้ทั้งในฝั่งพม่าและฝั่งไทยเป็นผลให้ความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคจากฝั่งไทยเพิ่มขึ้น ภายหลังจากพม่าห้ามส่งออกไม้ ธุรกิจค้าไม้ตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศซบเซาลง ภาวะการค้าชายแดนทำให้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 - 2541 และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นตั้งแต่ ปี 2542 เป็นต้นมา และมีการขยายตัวสูงสุดในปี 2548 : โดยมีมูลค่าการค้ารวม 1,249.18 ล้านบาท ; มูลค่าการส่งออก 884.65 ล้านบาท ; มูลค่าการนำเข้า 364.53 ล้านบาท ; มูลค่าการค้า (เกินดุล) 520.12 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันพืช สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพ เครื่องดื่ม รองเท้าแตะฟองน้ำ ผงชูรส ผ้าขนหนู รถจักรยานยนต์ อะไหล่รถยนต์ใช้แล้ว และสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ โค-กระบือ มีชีวิต พริกแห้ง เมล็ดงา ถั่วต่าง ๆ สินค้าเบ็ดเตล็ด

สำหรับการค้าชายแดน ในปี 2549 :มูลค่าการค้ารวม 809.54 ล้านบาท แยกเป็น : มูลค่าการส่งออก 572.03 ล้านบาท ; มูลค่าการนำเข้า 237.51 ล้านบาท ; มูลค่าการค้า (เกินดุล) 334.53 ล้านบาท

ด้านสังคม

ประชากร

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ หรือคนไต เป็นกลุ่มที่อยู่บนพื้นที่ราบ และเป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด ชาวไทยใหญ่เรียกตัวเองว่า "ไตโหลง" เรียกสั้นๆ ว่า "ไต" พม่า เรียกว่า "ฉาน" หรือ "ชาน" ชาวไทยใหญ่อพยพมาจากรัฐฉาน ซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในประเทศ

2. ชาวไทยภูเขา ส่วนใหญ่จะอาศัยและประกอบอาชีพอยู่บนพื้นที่สูงมีจำนวนใกล้เคียงกับคนเชื้อสายไทยใหญ่ โดยชาวไทยภูเขาจะอยู่ในทุกอำเภอ มีทั้งหมด 576 กลุ่มบ้านประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ ดังนี้

- กะเหรี่ยง เป็นชนเผ่าที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือประมาณร้อยละ 79.3 จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ เป็นกลุ่มชนที่อาศัยในดินแดนแถบนี้มาช้านาน บางหมู่บ้านมีอายุมากกว่า 100 ปีกะเหรี่ยงในแม่ฮ่องสอนมีสองกลุ่ม คือ กะเหรี่ยงโปว์ พบมากที่ อ.แม่สะเรียง, อ.สบเมย กับกะเหรี่ยงสะกอ พบอยู่ทุกอำเภอ

- มูเซอ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มูเซอแดง และมูเซอดำ

- ลีซอ พบได้ใน อ.ปาย และ อ.ปางมะผ้า

- ลัวะ เป็นกลุ่มชนที่อาศัยในดินแดนล้านนา รวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณ ปัจจุบันชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง ตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขาพบได้มากที่เขตรอยต่ออำเภอแม่ลาน้อยกับ อำเภอแม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

- ม้งหรือมั่ง เป็นกลุ่มชาวเขาที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่มีอยู่ทุกอำเภอแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ม้งขาวและม้งลาย ซึ่งเรียกจาก สีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้งนั่นเอง

- ปาดอง หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอย บ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเต่าในเขตอำเภอเมือง

- จีนฮ่อ เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล 93 ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่ อ.ปาย , อ.ปางมะผ้า และ อ.เมือง บางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติชล อ.ปาย และหมู่บ้านแม่ฮ่อ อ.เมือง

จำนวนประชากร จำแนกตามเขตการปกครอง เป็นรายอำเภอ

อำเภอ และเขต การปกครอง	รวม	ชาย	หญิง	จำนวนครัวเรือน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	255,174	131,704	123,470	82,363
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน	55,383	29,007	26,376	19,483
อำเภอขุนยวม	21,574	11,224	10,350	6,518
อำเภอปาย	52,242	26,543	25,699	10,472
อำเภอแม่สะเรียง	34,310	17,474	16,836	17,624
อำเภอแม่อาย	29,654	15,479	14,175	9,392
อำเภอสบเมย	42,080	21,356	20,724	12,677
อำเภอปางมะผ้า	19,931	10,621	9,310	6,197

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549)

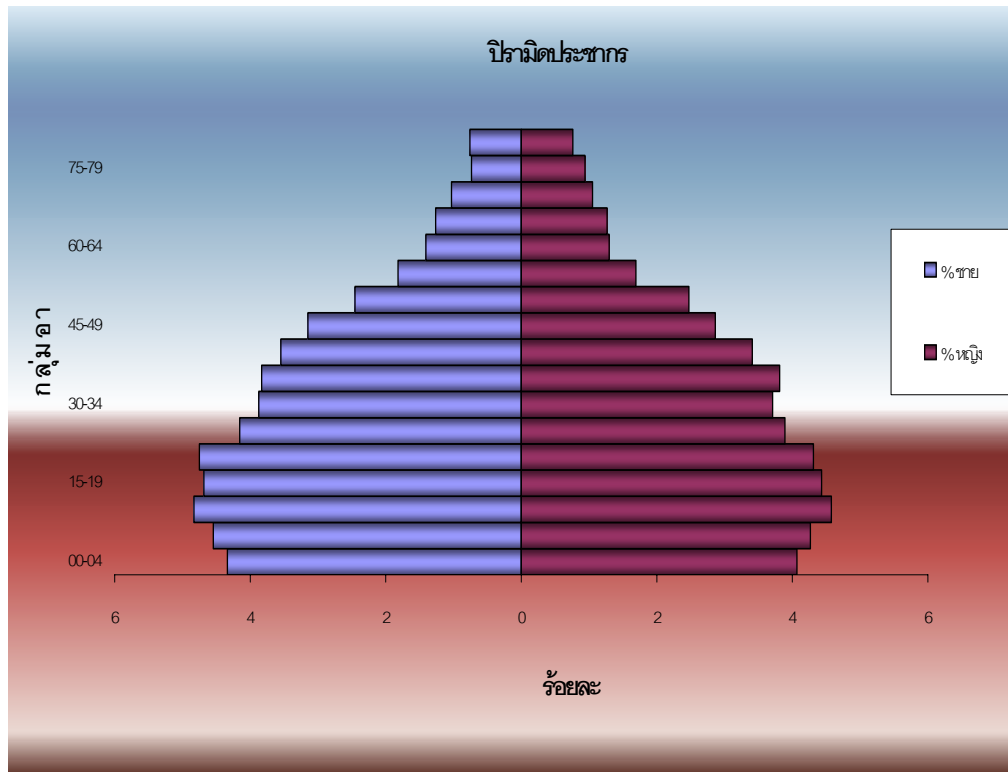
ตารางประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2548 จำแนกตามเพศและช่วงอายุ

กลุ่มอายุ	ชาย	หญิง	รวม	% ชาย	% หญิง
00 –04	9,299	8,652	17,951	4.37	4.07
05 –09	9,673	9,076	18,749	4.55	4.26
10 –14	10,281	9,736	20,017	4.83	4.57
15 –19	9,962	9,430	19,392	4.68	4.43
20 –24	10,105	9,170	19,275	4.75	4.31
25-29	8,841	8,278	17,119	4.15	3.89
30 –34	8,243	7,891	16,134	3.87	3.71
35 –39	8,153	8,110	16,263	3.83	3.81
40 –44	7,549	7,249	14,798	3.55	3.41
45 –49	6,698	6,089	12,787	3.15	2.86
50 –54	5,223	5,264	10,487	2.45	2.47
55 -59	3,869	3,598	7,467	1.82	1.69
60 –64	2,994	2,760	5,754	1.41	1.30
65 –69	2,691	2,697	5,388	1.26	1.27
70 –74	2,189	2,240	4,429	1.03	1.05
75 –79	1,564	2,003	3,567	0.73	0.94
กลุ่มอายุ	ชาย	หญิง	รวม	% ชาย	% หญิง

80 +	1,613	1,619	3,232	0.76	0.76
รวม	108,947	103,862	212,809	51.19	48.81

ที่มา: กรมการปกครอง

จากรายการจะเห็นว่าแนวโน้มประชากรใน 20 ปีข้างหน้า ประชากรในวัยเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลงในอนาคตแต่ไม่มาก อัตราประชากรวัยแรงงานลดลงในอนาคต ผู้สูงอายุมีแนวโน้มสูงขึ้น ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต 20 ปี ข้างหน้า อาจขาดแรงงานได้เพราะประชากรลดลง ปัญหาดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เกิดปัญหาด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

การศึกษา

ในปีการศึกษา 2550 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการด้านการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน อีกทั้งยังแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา (ปวส.) ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขตพื้นที่ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ให้การบริการ การศึกษา จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย

- สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีจำนวน 159 แห่ง
- จำนวนครู มีจำนวน 1,018 คน
- จำนวนนักเรียน มีจำนวน 24,551 คน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ให้การบริการ การศึกษา จำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย

- สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีจำนวน 190 แห่ง
- จำนวนครู มีจำนวน 981 คน
- จำนวนนักเรียน มีจำนวน 23,651 คน

(ข้อมูล ณ วันที่ 9 เดือน กรกฎาคม 2550)

สาธารณสุข

สาธารณสุข โรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนครบทุกอำเภอ คนในชนบทเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขมากขึ้น พบว่าหญิงมีครรภ์ได้รับการทำคลอดมากขึ้น เด็กประถมได้รับวัคซีนครบเพิ่มขึ้น มีโรงพยาบาลรัฐบาล 7 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง สถานิอนามัย 71 แห่ง คลินิกทุกประเภท 17 แห่ง สถานบริการชุมชน 56 แห่ง

จำนวนสถานพยาบาล จำแนกเป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2549

อำเภอ	โรงพยาบาล รัฐบาล	โรงพยาบาล เอกชน	สถานี อนามัย	สถานบริการ สาธารณสุขชุมชน	คลินิก ทุกประเภท
รวมยอด	7	-	71	61	15
เมืองแม่ฮ่องสอน	1	-	16	5	7
ขุนยวม	1	-	10	6	--
ปางมะผ้า	1	-	5	7	-
ปาย	1	-	11	6	-
แม่ลาน้อย	1	-	10	14	-
แม่สะเรียง	1	-	11	12	2
สบเมย	1	-	8	11	6

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ประมาณร้อยละ 77.50 จะนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 20.90 นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 0.50 และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 1.10 นับถือศาสนาอื่นๆ โดยมีจำนวนศาสนสถานใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนี้

1. มีวัด จำนวน 136 วัด แยกเป็นพระอารามหลวง 1 วัด วัดราษฎร์ 135 วัด และแยกเป็น วัด
มหานิกาย 130 วัด วัดธรรมยุต 6 วัด สำนักสงฆ์ 126 แห่ง วัดร้าง 11 แห่ง วัดพัฒนาตัวอย่าง 11 วัด วัดพัฒนา
ตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น 2 วัด และวัดที่เป็นอุทยานการศึกษา 7 วัดมีพระภิกษุ 387 รูป แยกเป็นมหานิกาย 365
รูป ธรรมยุต 22 รูป สามเณร 341 รูป แยกเป็นมหานิกาย 334 รูป ธรรมยุต 7 รูป
2. โบสถ์คริสต์ จำนวน 128 แห่ง แยกเป็นโบสถ์คาทอลิก 71 แห่ง โบสถ์โปรเตสแตนต์ 57 แห่ง
3. มัสยิดของศาสนาอิสลาม จำนวน 5 แห่ง

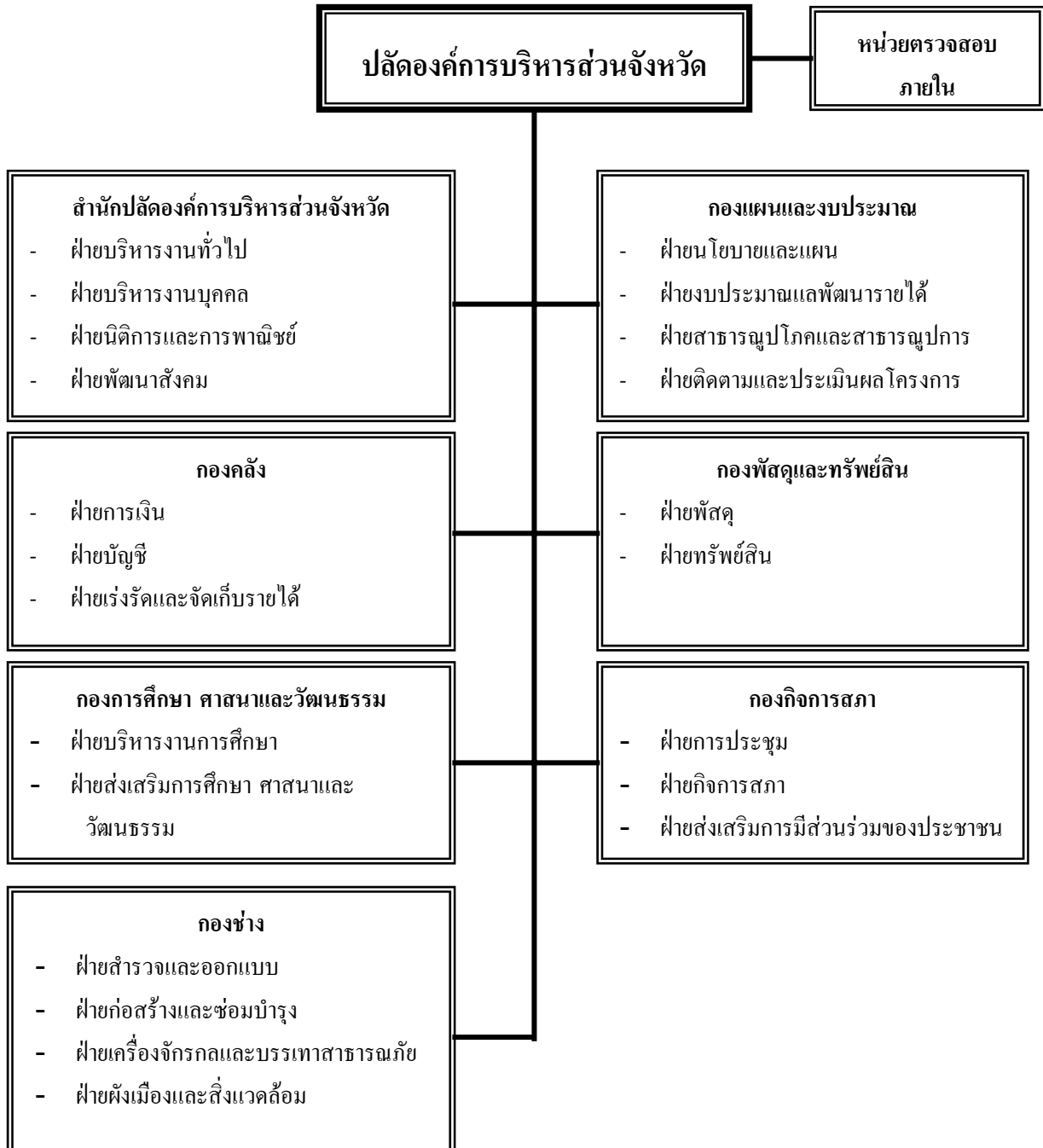
ด้านการเมือง - การบริหาร

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ประกาศจัดแบ่งส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39 มาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วน
จังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2541
มติ ก.จ. ประชุมครั้งที่ 7 / 2548 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2548 และ มติ ก.จ.จ แม่ฮ่องสอน ดังนี้

ส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานภาพอัตรากำลัง

ตารางแสดงกรอบอัตรากำลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2550

ส่วนราชการ	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้าง	รวม
1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	16	6	9	31
2. กองกิจการสภาฯ	9	-	2	11
3. กองแผนและงบประมาณ	8	1	2	11
4. กองคลัง	13	2	1	16
5. กองช่าง	19	13	9	41
6. กองพัสดุและทรัพย์สิน	8	-	-	8
7. กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	5	-	2	7
8. หน่วยตรวจสอบภายใน	2	-	-	2
รวมทั้งสิ้น	80	22	25	127

สถานะการคลัง

ตารางแสดงรายรับรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
(เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2546 – 2550)

รายการ	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550
รายรับ (บาท)	88,866,793.41	46,701,683.76	155,621,652.06	157,292,643.56	52,758,861.89
รายจ่าย (บาท)	69,333,561.12	20,792,063.66	153,357,308.02	154,775,415.87	37,439,316.71

หมายเหตุ พ.ศ. 2550 นับจาก 1 ตุลาคม 2549 – 7 มิถุนายน 2550

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งน้ำธรรมชาติ

เป็นแหล่งกำเนิดลำน้ำหลายสาย เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เช่น แม่น้ำปาย แม่น้ำขวม น้ำแม่สะงา น้ำยาง น้ำของ น้ำแม่ละมด น้ำแม่สุรินทร์ โดยทั้งหมดจะเป็นสาขาย่อยของแม่น้ำสาละวิน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด

ป่าไม้

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้ มีหลากหลายประเภท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกป่าแดงและป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่รวมกันประมาณ 88.02 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีไม้สักคุณภาพเยี่ยม ส่วนไม้เนื้อแข็งที่มีคุณภาพดีซึ่งหาได้ยากในท้องที่อื่น แต่ยังมีอยู่มากในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียน ไม้พลวง ไม้ประดู่ ไม้แดง เป็นต้น

ด้วยเหตุที่มีไม้หายากนี้เอง ทำให้มีการบุกรุกตัดต้นไม้เพื่อการค้าเป็นจำนวนมาก แม้ว่ารัฐบาลจะหาทางป้องกันและปราบปรามอย่างหนักและต่อเนื่องก็ตาม นอกจากนี้จำนวนป่าที่ลดลงยังมีสาเหตุมาจากการเกิดไฟไหม้ป่า โดยพบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการหาของป่ามากที่สุด ประมาณร้อยละ 38.23 รองลงมาเป็น การเผาไร่ ร้อยละ 25.28 ที่เหลือมีสาเหตุเกิดจากการล่าสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ จากนักท่องเที่ยว เป็นต้น

รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการในการป้องกันและรักษาพื้นที่ป่า โดยการกำหนดประเภทของป่าไม้ เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมดูแล อีกทั้งยังเป็นการช่วยเพิ่มจำนวนพื้นที่ป่าไม้ให้มากขึ้นด้วย ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ป่าไม้อุรักษ์ ประกอบด้วย

1.1 อุทยานแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง รวมเนื้อที่ 1,481,400 ไร่ คือ

- อุทยานเขื่อนลำนาดกแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 247,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนและอำเภอขุนยวม
- อุทยานแห่งชาติสาละวิน มีเนื้อที่ 450,950 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีเนื้อที่ 782,575 ไร่ ครอบคลุมอำเภอปาย จ.แม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว จ.เชียงใหม่

1.2 วนอุทยาน จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 13,615 ไร่ คือ

- วนอุทยานถ้ำปลา มีเนื้อที่ 315 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานน้ำตกผาสื่อ มีเนื้อที่ 2,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานถ้ำแม่ลาน้อย (ถ้ำแก้วโกมล) มีเนื้อที่ 51 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย

- วนอุทยานทุ่งบัวตอง มีเนื้อที่ 4,437 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- วนอุทยานน้ำตกแม่สวรรค์น้อย มีเนื้อที่ 2,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- วนอุทยานผาหินตั้ง มีเนื้อที่ 3,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,080,430 ไร่ คือ

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 546,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย มีเนื้อที่ 738,195 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ยวมฝั่งขวา มีเนื้อที่ 182,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ลา - แม่สะ มีเนื้อที่ 148,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน มีเนื้อที่ 173,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปางมะผ้า
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคอยแสง มีเนื้อที่ 291,610 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

1.4 สวนรุกขชาติ จำนวน 4 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,489 ไร่ คือ

- สวนรุกขชาติห้วยชมภู มีเนื้อที่ 1,200 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- สวนรุกขชาติห้วยโป่งแบ่ มีเนื้อที่ 216 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติห้วยหินหอม มีเนื้อที่ 73 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

2. พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ ประกอบด้วยป่าสงวน จำนวน 9 ป่า คือ

- 2.1 ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 1,139,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.2 ป่าแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 177,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- 2.3 ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย แปลง 1 มีเนื้อที่ 725,156 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย
- 2.4 ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย แปลง 2 มีเนื้อที่ 1,659,375 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และ อำเภอสบเมย
- 2.5 ป่าแม่ยวมฝั่งขวา มีเนื้อที่ 655,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.6 ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนบน มีเนื้อที่ 662,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- 2.7 ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนล่าง มีเนื้อที่ 605,313 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปาย
- 2.8 ป่าแม่ปายฝั่งขวา มีเนื้อที่ 801,747 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปางมะผ้า
- 2.9 ป่าแม่เงา และป่าแม่ลำเพิง มีเนื้อที่ 562,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม และอำเภอแม่ลาน้อย

2.2 ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทางหลวงแผ่นดินเชื่อมระหว่างอำเภอครบทุกอำเภอ ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ. สอด อ. แม่สะเรียง อ. เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 350 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ในเส้นทางสายนี้มีสภาพถนนลาดชัน และมีทางโค้งจำนวนมาก
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ.แม่แตง อ.ปาย ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอนระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง สภาพถนนจะมีความลาดชันกว่าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108
- ทางหลวงหมายเลข 1085 จาก อ.แม่สวด จ.ตาก อ.สบเมย อ.แม่สะเรียง ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 394 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง

1.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำที่สามารถนำมาผลิตน้ำประปา ได้ตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ แม่น้ำปาย และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน มีระบบผลิต จำหน่ายน้ำประปา โดยมีโรงกรองน้ำ จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 โรงกรองน้ำขนาด 40 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

ชุดที่ 2 โรงกรองน้ำขนาด 100 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

ชุดที่ 3 โรงกรองน้ำขนาด 400 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

มีกำลังการผลิตน้ำประปารวมทั้งสิ้น 440 ลูกบาศก์เมตร/ต่อชั่วโมง หรือ 10,560 ลูกบาศก์

เมตร / ต่อวัน

1.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดเล็ก แหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายในจังหวัด ประกอบด้วยแหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนและโครงการขนาดเล็ก ที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2549 รวม 216 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 11,128,600 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 102,345 ไร่

ตาราง จำนวนแหล่งน้ำ จำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2549

อำเภอ	รวม	ประเภทแหล่งน้ำ Type of water resources							
		อ่างเก็บน้ำ		ฝาย คอนกรีต	ทำนบ	สระ/หนอง/ บึง	คู/ คลอง	บ่อ บาดาล	บ่อ น้ำตื้น
		ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก						
รวมยอด	261	2	25	131	6	42	55	-	-
เมือง	102	2	12	46	-	5	37	-	-
ขุนขวม	29		4	15	2	4	4	-	-
ปาย	15		2	9	-	4	-	-	-
แม่สะเรียง	48		4	20	-	19	5	-	-
แม่ลาน้อย	32		-	22	1	6	3	-	-
สบเมย	18		3	10	-	4	1	-	-
ปางมะผ้า	17		-	9	3	-	5	-	-

ที่มา : โครงการชลประทาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแหล่งให้บริการไฟฟ้าทั้งหมด 7 แห่ง

ตาราง การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (1,000,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง) Electricity sales (1,000 kw/h.)				
	รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	อื่น ๆ
รวมยอด	61.96	30.62	19.53	11.14	0.59
เมืองแม่ฮ่องสอน	25.52	10.04	9.84	5.47	0.16
ขุนขวม	4.17	2.61	1.06	0.46	0.02
ปางมะผ้า	1.79	0.97	0.36	0.44	0.01
ปาย	10.64	5.98	3.09	1.36	0.20
แม่ลาน้อย	4.05	2.48	0.87	0.62	0.06
แม่สะเรียง และสบเมย	15.79	8.54	4.31	2.79	0.14

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ทรัพยากรดินและ พันธุกรรมของพืชในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังไม่ได้รับการทำลายมากนัก ยังคงรักษาระบบการผลิตแบบดั้งเดิมสามารถส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ ซึ่งได้รับความต้องการจากผู้บริโภคทั่วไปค่อนข้างมาก ขณะเดียวกันยังสามารถพัฒนาการเพาะปลูกพืชเมืองหนาว แหล่งผลิตพันธุ์พืช ได้อีกส่วนหนึ่ง

2.2 พื้นที่ของทุกอำเภอ มีแนวชายแดนติดกับสหภาพพม่า และมีจุดแลกเปลี่ยน ค้าขายสินค้าร่วมกันหลายจุด สามารถที่จะขยายและจัดระบบการค้า จุดผ่อนปรนได้อีกหลายจุด เพื่อขยายโอกาสการลงทุนด้านธุรกิจการค้าอื่น ๆ ภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งเสริมทิศทางการพัฒนาภาคเหนือตอนบนระหว่างความร่วมมือ อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (ไทย – เมียนมาร์ – ลาว – กัมพูชา – เวียดนาม – จีนตอนใต้)

2.3 แม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่มีความสมดุลมาก ในเรื่องเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง การพัฒนาความเจริญด้านเทคโนโลยี ความทันสมัยที่ไม่มากเกินไป สอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่อ้างอิงธรรมชาติและความสะดวก

2.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศพืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวไร่ ถั่วลิสง แตงโม ข้าวโพด ถั่วต่างๆ กระเทียม กระหล่ำปลี งามา กาแฟ

2.5 มีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการพัฒนาอาชีพเป็นจำนวนมาก เช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือและแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินี วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง วิทยาลัยชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.6 มีแหล่งวัตถุดิบ (แร่ธาตุ) จำนวนมากและหลากหลาย เช่นแหล่งดินขาว ถ่านลิกไนต์

3. ด้านคุณภาพชีวิต

3.1 การจัดการศึกษา ในปีการศึกษา 2550 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการด้านการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือ ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ดังนี้

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน มีทั้งสิ้น 349 แห่ง

มีข้าราชการ ครู ในสถานศึกษา 1,999 คน และมีนักเรียน 48,202 คน คิดเป็นอัตราส่วนครู
อาจารย์/นักเรียน 1: 24

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 7 แห่ง

มีข้าราชการครู 218 คน มีนักศึกษา 4,822 คน คิดเป็นอัตราส่วน ครู/ นักศึกษา 1:22

(ที่มา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

3.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนครบทุกอำเภอ คนในชนบทเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขมากขึ้น พบว่าหญิงมีครรภ์ได้รับการทำคลอดมากขึ้น เด็กประถมได้รับวัคซีนครบเพิ่มขึ้น มีโรงพยาบาลรัฐบาล 7 แห่ง สถานีอนามัย 71 แห่ง คลินิกทุกประเภท 15 แห่ง สถานบริการชุมชน 61 แห่ง

จำนวนสถานพยาบาล จำแนกเป็นรายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	โรงพยาบาล รัฐบาล	โรงพยาบาล เอกชน	สถานี อนามัย	สถานบริการ สาธารณสุขชุมชน	คลินิก ทุกประเภท
รวมยอด	7	-	71	61	15
เมืองแม่ฮ่องสอน	1	-	16	5	7
ขุนยวม	1	-	10	6	--
ปางมะผ้า	1	-	5	7	-
ปาย	1	-	11	6	-
แม่อาย	1	-	10	14	-
แม่สะเรียง	1	-	11	12	2
สบเมย	1	-	8	11	6
ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน					

3.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่การรณรงค์ให้ออกกำลังกาย การจัดการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ การก่อสร้างสนามกีฬา ลานกีฬาเอนกประสงค์ ครอบคลุมทุกอำเภอ

3.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการรวมพลังต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้ง ราชการ เอกชน ประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีการจัดตั้งศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งมีการใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาเสพติด

4. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความหลากหลายทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือประมาณร้อยละ 77.50 จะนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 20.90 นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 0.50 และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 1.10 นับถือศาสนาอื่นๆโดยมีจำนวนศาสนสถานใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนี้

1. มีวัดทั้งสิ้น 136 วัด แยกเป็นพระอารามหลวง 1 วัด วัดราษฎร์ 135 วัดและแยกเป็นวัดมหานิกาย 130 วัด วัดธรรมยุต 6 วัด สำนักสงฆ์ 126 แห่ง วัดร้าง 11 แห่ง วัดพัฒนาตัวอย่าง 11 วัด วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น 2 วัด และวัดที่เป็นอุทยานการศึกษา 7 วัดมีพระภิกษุ 387 รูป แยกเป็นมหานิกาย 365 รูป ธรรมยุต 22 รูป สามเณร 341 รูป แยกเป็นมหานิกาย 334 รูป ธรรมยุต 7 รูป

2. โบสถ์คริสต์ จำนวน 128 แห่ง แยกเป็นโบสถ์คาทอลิก 71 แห่ง โบสถ์โปรเตสแตนต์ 57 แห่ง

3. มัสยิดของศาสนาอิสลาม จำนวน 5 แห่ง

4.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ประเพณีของชาวไทยใหญ่ วิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเทศกาล ประเพณีที่สำคัญหลายงาน ได้แก่

1. ประเพณีปอยส่างลอง หรือประเพณีบรรพชาสามเณร ตามประเพณีชาวไทยใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นประเพณีที่ได้กุศลแรงกว่าการอุปสมบท พระภิกษุ จัดอย่างยิ่งใหญ่ในช่วงเดือนมีนาคม เมษายนและพฤษภาคม เด็กที่จะบรรพชาเรียกว่า “ส่างลอง” จะโกนผมแต่ไม่โกนคิ้ว แล้วแต่งกายประดับประดาด้วยเครื่องประดับอันมีค่าเช่น สวมสร้อยกำไล แหวน และใช้ผ้าโพกศีรษะแบบพม่า สวมถุงเท้ายาว นุ่งโสร่ง ทาแป้งขาว เขียนคิ้ว ทาปาก ทั้งนี้เชื่อกันว่าพระพุทธเจ้ามีฐานะเป็นกษัตริย์ยังละกิเลสได้ การประดับประดาแสดงว่ามีฐานะดีก็ละกิเลสไปบวชได้เช่นกัน ถ้าไม่มีม้าก็จะขี่คอกัน ซึ่งเรียกว่า “ขี่เลียง” หรือ “ตะแบส่างลอง” แหไปตามถนนสายต่าง ๆ มีกลดทองหรือ “ทึล้า” แบบพม่ากั้นแดด

ปัจจุบัน ประเพณีนี้ได้กำหนดให้เป็นการบรรพชาแบบสามัคคี คือจัดการบรรพชาส่างลองจำนวนมากในคราวเดียวกัน ในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ประเพณีส่างลองในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความยิ่งใหญ่และงดงามเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

2. ประเพณีออกพรรษา หรือ งานปอยเหล็ดสิบเอ็ด เป็นประเพณีที่สำคัญมากสำหรับชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในเดือน 11 ระหว่างวันที่ 13-14 ค่ำ จะมีงานตลาดนัดขายของกันทั้งวัน ทั้งคืน ประชาชนจะไปซื้ออาหารและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อไปทำบุญที่วัดในวันขึ้น 15 ค่ำ พอรุ่งเช้าของวันขึ้น 15 ค่ำ จะมีการตักบาตรเทโวที่วัดพระธาตุดอยกองมู และเดินทางมาสู่วัดม่วยต่อ ซึ่งอยู่บริเวณเชิงเขาพระภิกษุสามเณรและประชาชนจำนวนมากจะเรียงรายสองข้างทาง เพื่อทำบุญตักบาตร เป็นภาพที่งดงามยิ่ง ตอนกลางคืนบ้านเรือนและวัดต่าง ๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสว มีการแห่ “จองพารา” หรือ “ปราสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้า” ซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม มีการแสดงละเล่นพื้นเมือง และมหรสพต่าง ๆ และ “หลู่เตนเหิง” หรือการแห่เทียนพันเล่มด้วย

3. งานประเพณีลอยกระทงในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนยี่ หรือทางภาคเหนือเรียกว่า “ยี่เป็ง” โดยประชาชนจะทำกระทงเล็ก ๆ ไปลอยตามแม่น้ำ มีการประกวดกระทงใหญ่ ที่หนองจองคำมีมหรสพรื่นเริง ตามบ้านเรือนจะจุดโคมไฟสว่างไสว นอกจากนี้ยังมีการลอยกระทงสวรรค์ คือ นำกระทงที่จุดประทีปโคมไฟผูกติดกับลูกโป่งลอยขึ้นไปในอากาศ กล่าวกันว่า การลอยกระทงสวรรค์นี้มีขึ้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดแรก

4. ประเพณีการถวายข้าวยาคุ ภาษาไทยใหญ่เรียกว่า “การทานข้าวหย่ากู่” งานนี้ทางวัดจะบอกบุญให้ชาวบ้านนำข้าวใส่หม้อมนึ่ง น้ำผึ้ง ทำเป็นก้อน ๆ ประมาณ 49 ก้อน มาถวายพระประธานตั้งแต่ย่ำรุ่ง มักทำกันในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม

5. งานประเพณีวันวิสาขบูชา เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 12 ค่ำ จนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 จะมีการตักบาตรในวันขึ้น 15 ค่ำ การขนทรายเข้าวัดและถวายข้าวมธุปายาสด้วย

6. งานประเพณีทำบุญข้าวใหม่ จัดขึ้นหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวใส่ยุ้งฉางเรียบร้อยแล้ว โดยจะมีการทำบุญเลี้ยงพระที่บ้าน เสร็จแล้วถวายเครื่องไทยทานแก่พระสงฆ์ และเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาร่วมงาน

7. งานประเพณีสงกรานต์

วันที่ 1 เป็นวันสงกรานต์ ถือว่าเป็นวันล้างเสนียดของบ้าน

วันที่ 2 เป็นวันเนา วันนี้เป็นวันอ่อนทุกคนต้องระมัดระวัง ไม่ให้ร่างกายเจ็บป่วย ต้องสำรวมกิริยามารยาท ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ไม่โกรธเคืองผู้ใด ให้อภัยต่อกัน

วันที่ 3 เป็นวันเถลิงศก

8. จำกัาพจอ เป็นการทำบุญถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ในตอนเช้าและทำการเลี้ยงข้าวอุบาสิกาที่ไปจำศีลภาวนาอยู่ที่วัด

9. แห่เกี้ยว เป็นประเพณีที่ชาวแม่ฮ่องสอนถือปฏิบัติกันมาทุกปี โดยเริ่มเมื่อตอนย่างออกพรรษา ชาวบ้านจะไปหาดันสน(เกี้ยว) ขนาดสูง 3-4 เมตร มาตั้งไว้ในบริเวณวัด จัดงานเฉลิมฉลองพร้อมทั้งที่จุดไฟที่ดันสนให้ลุกโชนชั่วอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นพุทธบูชาจนกว่าไฟจะหมดดันสน

4.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีศิลปะการเล่นพื้นบ้านที่หลากหลาย ได้แก่

1. ก้า เป็นการฟ้อนแบบพื้นเมือง หรือรู้จักกันในนามว่า ฟ้อนโต (ฟ้อนเงี้ยว) เป็นการฟ้อนที่มีลักษณะลีลาการร่ายรำที่เร็วกว่าการฟ้อนเล็บ และฟ้อนเทียนของชาวเชียงใหม่ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบระหว่างการเล่นฟ้อนก็เป็นเครื่องตีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยกลองยาว หม้อง ฉาบ

2. ร้าโต เป็นการละเล่นคล้ายกับการเชิดสิงโตของชาวจีน มีเครื่องดนตรีประกอบเหมือนการเล่นของสิงโตของจีน คนเต้นก็เต้นแบบสิงโต แต่สิงโตนั้นมีสีขาวเหมือนขนของแกะ และที่หัวของสิงโตมีเขาคุดอยู่ด้วย เป็นการละเล่นที่สนุกสนานมาก มีกลองยาว หม้อง ฉาบ เป็นเครื่องประกอบ ปกติจะเล่นเมื่อมีงานเทศกาล หรือ มีการฉลองในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น ค้อนรับแขกเมืองผู้มีเกียรติ

3. ก้าเลว คือการฟ้อนดาบนั่นเอง ชาวไทยใหญ่ถือว่าดาบเป็นอาวุธประจำตัว จึงมีการฝึกสอนถ่ายทอดต่อกันมาแต่โบราณ ทั้งเกี่ยวกับการฟ้อนดาบและการใช้ดาบ และยังถือว่าเป็นศิลปะของชายชาตรีที่จะต้องเรียนรู้ไว้ ผู้ที่มีความชำนาญในเพลงดาบจะสามารถร่ายรำด้วยลีลาและลวดลายที่แปลกตาน่าดูอย่างยิ่ง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบได้แก่ กลองยาว หม้อง และฉาบ โดยที่เป็นจังหวะเร็วเข้าไปตามลีลา

4. กิ่งกะหล่า หรือรำกีนรี เป็นการฟ้อนรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น ฟ้อนนางนก ฟ้อนผีเสื้อยักษ์(กะเบือคอง) ฟ้อนปลา ฟ้อนม้า ฟ้อนกีนรี (กิ่งกาหล่า) ในการฟ้อนนี้จะใช้กระดาดหลากสี ประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ตามที่ต้องการสวมทับคนที่ฟ้อนเครื่องประกอบ กลองมองเซิง มีลีลาการฟ้อนที่น่าดูมาก

5. จ๊าดไต เป็นการละเล่นประเภทละครหรือลิเก ร้องกลอนเป็นภาษาไทยใหญ่ เรื่องที่แสดงส่วนมากเอามาจากชาดก หรือตำนานทางพุทธศาสนา ทำนองที่นิยมร้องเรียกว่า “ปานแซง” จ๊าดไตนิยมเล่นกันงานใหญ่ ๆ เช่นงานประจำปี เครื่องดนตรีประกอบด้วย พ้องขนาดต่าง ๆ รวม 9 ใบ นอกจากนี้ก็มีฉิ่ง ฉาบ กลองสองหน้า ระนาดแก้ว (ชาวไทยใหญ่เรียกว่า ปัตยา) ไวโอลินติดลำโพงแบนโจและเกราะเล็ก ๆ (ฮอก)

6. เฮ็ดความ เป็นการขับร้องเพลงคล้ายกับการร้อง “คำวซอ” ของชาวไทยพื้นเมืองภาคเหนือในการขับร้องมีทั้งชายและหญิง อาจจะร้องเดี่ยวหรือร้องสลับกัน คำร้องเป็นภาษาไทยใหญ่ เนื้อหาเป็นการเกี่ยวพาราสีกันหรือสวดศีลสรรเสริญบุคคล เช่น แยกผู้มีเกียรติ เจ้าภาพ เป็นต้น ทำนองที่ใช้ร้องกันมีอยู่ 3 ทำนอง คือ “ล่องกงพม่า” “นกถือ” และ “ปานแซง” ในระหว่างการแสดงก็มีเครื่องดนตรีประกอบประกอบในการขับร้องซึ่งได้แก่ กลองยาว ฉาบ พ้อง กลองใหญ่สองหน้า (ยาวประมาณ 1 เมตร) พ้องหมู่ และฉิ่ง

7. มองเซิง เป็นการโห่ร้องของกลองใหญ่สองหน้า (ความยาวประมาณ 1 เมตร) จำนวน 1 ใบ ฉิ่ง ฉาบ และพ้อง ซึ่งมีอยู่หลายลูก

4.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น วัดพระธาตุคอกกองมู วัดต่อแพ วัดน้ำฮู วัดจองกลาง วัดจองคำ เป็นต้น

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

5.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้ มีหลากหลายประเภท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกป่าแดงและป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่รวมกันประมาณ 88.02 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีไม้สักคุณภาพเยี่ยม ส่วนไม้เนื้อแข็งที่มีคุณภาพดีซึ่งหาได้ยากในท้องที่อื่น แต่ยังมีอยู่มากในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียน ไม้พลวง ไม้ประดู่ ไม้แดง เป็นต้น ได้กำหนดพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ป่าไม้อนุรักษ์ ประกอบด้วย

1.1 อุทยานแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง รวมเนื้อที่ 1,481,400 ไร่ คือ

- อุทยานเขื่อนลุ่มน้ำตกลำปาว มีเนื้อที่ 247,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอขุนยวม
- อุทยานแห่งชาติสาละวิน มีเนื้อที่ 450,950 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีเนื้อที่ 782,575 ไร่ ครอบคลุมอำเภอปาย จ.แม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว จ.เชียงใหม่

1.2 วนอุทยาน จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 13,615 ไร่ คือ

- วนอุทยานถ้ำปลา มีเนื้อที่ 315 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานน้ำตกผาเสื่อ มีเนื้อที่ 2,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานถ้ำแม่ตานน้อย (ถ้ำแก้วโกมล) มีเนื้อที่ 51 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย

- วนอุทยานทุ่งบัวตอง มีเนื้อที่ 4,437 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- วนอุทยานน้ำตกแม่สวรรค์น้อย มีเนื้อที่ 2,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- วนอุทยานผาหินตั้ง มีเนื้อที่ 3,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,080,430 ไร่ คือ

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 546,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย มีเนื้อที่ 738,195 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ขมฝั่งขวา มีเนื้อที่ 182,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ลา - แม่สะ มีเนื้อที่ 148,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน มีเนื้อที่ 173,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปางมะผ้า
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยแสง มีเนื้อที่ 291,610 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

1.4 สวนรุกขชาติ จำนวน 4 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,489 ไร่ คือ

- สวนรุกขชาติห้วยชมภู มีเนื้อที่ 1,200 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- สวนรุกขชาติห้วยโป่งแซ่ มีเนื้อที่ 216 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติห้วยหินหอม มีเนื้อที่ 73 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

2. พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ ประกอบด้วยป่าสงวน จำนวน 9 ป่า คือ

- 2.1 ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 1,139,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.2 ป่าแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 177,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- 2.3 ป่าแม่ขมฝั่งซ้าย แปลง 1 มีเนื้อที่ 725,156 ไร่ อยู่ในเขตอ.ขุนยวม และอ.แม่ลาน้อย
- 2.4 ป่าแม่ขมฝั่งซ้าย แปลง 2 มีเนื้อที่ 1,659,375 ไร่ อยู่ในเขต อ.แม่สะเรียง และ อ.สบเมย
- 2.5 ป่าแม่ขมฝั่งขวา มีเนื้อที่ 655,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.6 ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนบน มีเนื้อที่ 662,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- 2.7 ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนล่าง มีเนื้อที่ 605,313 ไร่ อยู่ในเขต อ.เมืองแม่ฮ่องสอน และอ.ปาย
- 2.8 ป่าแม่ปายฝั่งขวา มีเนื้อที่ 801,747 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปางมะผ้า
- 2.9 ป่าแม่เงา และป่าแม่ลำเพ็ง มีเนื้อที่ 562,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม และอำเภอแม่ลาน้อย

5.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายสาย จากสภาพที่พื้นที่ที่เป็นภูเขาและป่าไม้ ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นแหล่งกักเก็บน้ำหลายสายโดยมีแม่น้ำสายสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปาย และแม่น้ำยวม นอกจากนี้ยังมีลำน้ำอื่น ๆ เช่น น้ำสะงา น้ำของ น้ำแม่ละมอด และน้ำแม่สุรินทร์ โดยพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมดจะไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด

5.3 แร่ธาตุ ในปี 2545 (ม.ค. - ก.ค. 2545) จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเหมืองแร่จำนวน 7 เหมืองสัมปทาน จำนวน 13 แปลง เปิดทำการเหมือง 11 แปลง มีคนงานทั้งสิ้น 74 คน ซึ่งจังหวัดมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่ และรายได้เบ็ดเตล็ด รวมทั้งสิ้น 990,324.72 บาท โดยแร่ธาตุที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ผลิตได้ ได้แก่ ฟลูออไรด์ แบไรต์แร่หินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างและแร่เฟลด์สปาร์ เป็นต้น

6. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

6.1 แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีมนต์เสน่ห์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติ แม้ว่าเส้นทางที่จะเข้ามาสู่จังหวัดจะยาวไกลตลอดด้วยจำนวนโค้งถึง 1,864 โค้ง แต่ความเป็นธรรมชาติขุนเขาอันกว้างใหญ่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้เขียวจีสีสนสดสวยของดอยบวกดอยและความโอบอ้อมอารี ความมีน้ำใจของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งชาวไทยใหญ่และชาวไทยภูเขา เหล่านี้คือสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาแม่ฮ่องสอนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จากความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทางด้านภูมิศาสตร์ ทำให้แม่ฮ่องสอนถูกปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้ง 3 ฤดูอันเป็นที่มาของเมืองสามหมอก คือ หมอกน้ำค้างในฤดูหนาว หมอกควันจากไฟป่าในฤดูร้อน และหมอกไอน้ำในฤดูฝน

6.2 แม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย บริเวณดอยแม่อูคอ อ.ขุนยวม และดอยแม่เหาะ อ.แม่สะเรียง โดยดอกบัวตองจะออกดอกและบานเต็มที่ในช่วงฤดูหนาว ประมาณเดือน พฤศจิกายน-เดือนธันวาคมของทุกปี

6.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ น้ำตกดาวดึงส์ วนอุทยานถ้ำปลา ทุ่งบัวตองดอยแม่อูคอ ทุ่งบัวตองดอยแม่เหาะ น้ำตกชู้ซ่า บ่อน้ำร้อนแม่หุ น้ำสวยหายใจ ห้วยน้ำดัง ถ้ำแม่ละนา ถ้ำน้ำลอด วนอุทยานน้ำตกผาเสือ บ่อน้ำร้อนผาบ่อง และเขื่อนพลังน้ำผาบ่อง น้ำตกห้วยปูลิง น้ำแม่ป่าแปก น้ำตกหมอบ่อง น้ำตกแม่เย็นกองแลน น้ำพุร้อนเมืองแปง น้ำพุร้อนบ้านหนองแห้ง น้ำพุร้อนโป่งร้อน ห้วยจอกหลวง น้ำตกแม่ขมหลวง ถ้ำแม่สุล่งแก่งแม่เงา น้ำตกแม่วิด ถ้ำผาเผือก ถ้ำผีแมน ถ้ำน้ำบ่อผี ถ้ำผามอญ ถ้ำผาแดง ถ้ำปางคำ ถ้ำน้ำลาง ถ้ำน้ำตกชู้ซ่า ถ้ำแก้วโกมล

6.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง ได้แก่ วัดพระธาตุดอยกองมู วัดต่อแพ วัดจองกลาง วัดกีดวงส์ วัดจองสูง วัดก้ำก่อ วัดจองคำ วัดน้ำสุผาเสือ วัดพระนอน วัดหัวเวียง พระธาตุจอมมอญ วัดศรีบุญเรือง วัดกลาง วัดม่วยต่อ เจดีย์พระธาตุแม่เย็น

6.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้แก่ หมู่บ้าน สบสอย หมู่บ้านกระเหรี่ยงพะมอลอ พระตำหนักปางตอง บ้านในสอย เรือนประทับแรมโป่งแดง บ้านแม่วไมโครเวฟ บ้านน้ำเพียงดิน บ้านรักไทย(แม่ออ) บ้านพะโข่โหล่ บ้านกระเหรี่ยงแม่ปิง บ้านละว้า(ละวะ) บ้านกระเหรี่ยงห้วยห้อม บ้านกระเหรี่ยงแม่สะกั่ว บ้านสวยงามแม่ลามาลหลวง บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านห้วยเสือเฒ่า บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านในสอย บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านน้ำเพียงดิน

2.3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในระยะที่ผ่านมา ในปี 2549

ในปี พ.ศ. 2549 องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 150,000,000.-บาท แยกเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งหมด ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค จำนวน 42 โครงการ
จำนวนงบประมาณทั้งสิ้น 51,380,000.- บาท
- (1) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านเมืองแปง หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย – บ้านห้วยไผ่ดำ หมู่ที่ 9 ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (2) โครงการก่อสร้างถนน คสล. สายแยกทางหลวง 1095 – บ้านปางแปก ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย งบประมาณ 900,000.- บาท
- (3) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านแพมกลาง หมู่ที่ 5 – บ้านแพมบก หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (4) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านถ้ำลอด หมู่ที่ 1 – บ้านแอโก้ – บ้านแสนคำลือ หมู่ที่ 2 ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า 1,500,000.- บาท
- (5) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมต่อระหว่างบ้านห้วยแก้วล่าง ตำบลผาบ่อง – บ้านแก่นฟ้า ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (6) โครงการปรับปรุงและขยายถนนลูกรังเชื่อมระหว่าง หนองจีเหล็ก – บ้านห้วยน้ำแม่ฮ่องสอน หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง งบประมาณ 500,000.- บาท
- (7) โครงการปรับปรุงและขยายถนนลูกรังถนนถ้ำลอดเข้าบ้านห้วยกุ่ม หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 500,000.- บาท
- (8) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมต่อระหว่างบ้านห้วยฟาน – บ้านห้วยสูง อำเภอขุนยวม และ ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง งบประมาณ 500,000.- บาท
- (9) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมต่อระหว่าง ตำบลแม่อูคอ – ตำบลขุนยวม ระหว่างห้วยบ้านแม่สุรินน้อย บ้านห้วยแม่สุริน อำเภอขุนยวม งบประมาณ 500,000.- บาท
- (10) โครงการขยายถนนลูกรังบ้านแม่ลาเก๊ะ หมู่ที่ 6 ตำบลเมืองปอน เชื่อมบ้านแม่โกปี หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ยวมน้อย อำเภอขุนยวม งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (11) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านแม่อุ้มพาย – บ้านผาแดงหลวง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ไถ อำเภอแม่ลาน้อย งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (12) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ระหว่างบ้านแม่จิด หมู่ที่ 3 ตำบลแม่นาจร – บ้านดูลาเปอร์ ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย งบประมาณ 700,000.- บาท

- (13) โครงการก่อสร้างถนน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านแม่ซ้อ – บ้านหัวคอย ตำบลสันติคีรี อำเภอแม่ลาน้อย งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (14) โครงการบูรณะถนนลาดยางเป็นแอสฟัลติกคอนกรีต ถนนสายบ้านแพะ หมู่ที่ 3 – บ้านแม่ต๊อบ หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาฬ อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 1,800,000.- บาท
- (15) โครงการบูรณะถนนลาดยางเป็นแอสฟัลติกคอนกรีต ถนนสายบ้านไร่ หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สะเรียง – ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 1,800,000.- บาท
- (16) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านแม่ริตป่าแก่ หมู่ที่ 1 – บ้านแม่ริตหลวง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (17) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านแม่สวรรค์หลวง หมู่ที่ 3 – บ้านแม่ริตป่าแก่ หมู่ที่ 1 ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 800,000.- บาท
- (18) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ห่อมบ้านหนองกระต่าย หมู่ที่ 9 ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 1,800,000.- บาท
- (19) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านห้วยเหี้ยะ หมู่ที่ 5 – บ้านห้วยหมู หมู่ที่ 4 ตำบลป่าโป่ง อำเภอสบเมย งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (20) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านบุญเลอ หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (21) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านห้วยกองมูล หมู่ที่ 4 ตำบลสบเมย – บ้านท่าเรือ(ห่อมบ้านกระต่าย) หมู่ที่ 8 ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (22) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ถนนเลียบเมือง ถึง วัดกุงเปา หมู่ที่ 11 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง งบประมาณ 1,060,000.- บาท
- (23) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ระหว่างหนองผาจ้า หมู่ที่ 4 – บ้านกีดสามสิบ หมู่ที่ 6 ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (24) โครงการก่อสร้างถนน คสล. บ้านทุ่งกองมู หมู่ที่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (25) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ระหว่างบ้านน้ำริน หมู่ที่ 2 – บ้านแม่อุ้มอง หมู่ที่ 5 ตำบลป่อง อำเภอปางมะผ้า งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (26) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ระหว่างบ้านป่าหมาก หมู่ที่ 3 – บ้านศรีดอนชัย หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านกาฬ อำเภอแม่สะเรียง งบประมาณ 6,000,000.- บาท
- (27) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยี เกษตรพื้นที่สูง บ้านนาป่าแปก หมู่ที่ 4 ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง งบประมาณ 1,245,000.- บาท
- (28) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ถ้ำลอด-เมืองแพม อำเภอปางมะผ้า งบประมาณ 1,000,000.- บาท

- (29) โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสายบ้านไม้ขวางหนาม – บ้านกลาง ตำบลห้วยโป่ง
อำเภอเมือง งบประมาณ 150,000.- บาท
- (30) โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนสาย บ้านทุ่งไม้สัก – คอยแสง อำเภอเมือง งบประมาณ 200,000.- บาท
- (31) โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนน บ้านหัวน้ำแม่สะกิด – บ้านห้วยตอง อำเภอเมือง
งบประมาณ 125,000.- บาท
- (32) โครงการก่อสร้างสะพาน คสล. เชื่อมระหว่างบ้านป่าโหล หมู่ที่ 11 – บ้านขอเบะ หมู่ที่ 8 ตำบลนาปู่
ป้อม อำเภอปางมะผ้า งบประมาณ 2,200,000.- บาท
- (33) โครงการก่อสร้างสะพาน คสล. ข้ามลำน้ำแม่กุจจ่อ เชื่อมตำบลท่าผาป้อม – ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลา
น้อย งบประมาณ 1,100,000.- บาท
- (34) โครงการก่อสร้างสะพาน คสล. บ้านแม่ะ หมู่ที่ 7 ตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย
งบประมาณ 1,500,000.- บาท
- (35) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. บ้านแม่นาแดง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาแดง อำเภอปาย
งบประมาณ 900,000.- บาท
- (36) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. ระหว่างบ้านแม่สะงา หมู่ที่ 2 ตำบลหมอกจำแป่ – บ้านทุ่งไม้สัก
หมู่ที่ 2 ตำบลปางหมู – บ้านปางหมู หมู่ที่ 1 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (37) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. นาคำซ้อน บ้านผาบ่องเหนือ หมู่ที่ 12 ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง
งบประมาณ 1,300,000.- บาท
- (38) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. บ้านใหม่ หมู่ที่ 5 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง
งบประมาณ 500,000.- บาท
- (39) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. บ้านห้วยทรายขาว ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม
งบประมาณ 500,000.- บาท
- (40) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม
งบประมาณ 500,000.- บาท
- (41) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คสล. ระหว่างบ้านคอนฝิ่ง หมู่ที่ 5 – บ้านแพะ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่คะตวน
อำเภอสบเมย งบประมาณ 1,900,000.- บาท
- (42) ค่าจ้างที่ปรึกษา เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายโครงการศึกษาวิจัยและจัดทำระบบผันน้ำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
งบประมาณ 500,000.- บาท

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม

จำนวน 2 โครงการ จำนวนงบประมาณทั้งสิ้น 1,100,000.- บาท

- (1) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้า OTOP งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (2) โครงการพัฒนาศักยภาพระบบบริหารจัดการศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน (อุดหนุนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 100,000.- บาท

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคม จำนวน 26 โครงการ

จำนวน งบประมาณทั้งสิ้น 25,601,000.- บาท

- (1) โครงการเผยแพร่ให้ความรู้กฎหมายแก่ประชาชน(อุดหนุนสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิประชาชนแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 100,000.- บาท
- (2) โครงการ ส่งเสริมคุณภาพผู้จัดรายการ ประจำส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 75,000.- บาท
- (3) โครงการ จัดการแข่งขันกีฬา งบประมาณ 300,000.- บาท
- (4) โครงการจัดกิจกรรมในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อบจ.คัพ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2549 งบประมาณ 500,000.- บาท
- (5) โครงการคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน (อุดหนุนโรงเรียนชุมชนบ้านผาบ่อง ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 500,000.- บาท
- (6) โครงการสรรหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (อุดหนุนโรงเรียนบ้านศรีมูลเมือง ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 300,000.- บาท
- (7) โครงการแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติด อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 100,000.- บาท
- (8) โครงการจัดการแข่งขันกีฬา อบจ.ปางมะผ้าคัพ (อุดหนุนโรงเรียนอนุบาลปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 450,000.- บาท
- (9) โครงการพัฒนางานโยธาวิฑิต (อุดหนุนโรงเรียนห้องสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 200,000.- บาท
- (10) โครงการพัฒนาระบบแสงสีเสียง (อุดหนุนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 200,000.- บาท
- (11) โครงการก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์ วัดหลวง ตำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ศาลากลางน้ำ) งบประมาณ 347,000.- บาท
- (12) โครงการก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ วัดหลวง ตำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 653,000.- บาท

- (13) โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ โรงเรียนบ้านโพซอ หมู่ที่ 5 ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,600,000.- บาท
- (14) โครงการก่อสร้างปรับปรุงภูมิทัศน์วัดพระธาตุแม่เย็น ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์) งบประมาณ 1,000,000.- บาท
- (15) โครงการปรับปรุงสนามกีฬามาตรฐานอำเภอแม่สะเรียง ตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 แห่ง งบประมาณ 4,000,000.- บาท
- (16) โครงการก่อสร้างสนามกีฬา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ งบประมาณ 5,700,000.- บาท
- (17) โครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (อุดหนุนกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 600,000.- บาท
- (18) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพจุดตรวจจุดสกัดเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและรักษาความสงบเรียบร้อย (อุดหนุนกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 800,000.- บาท
- (19) โครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ บ้านทุ่งมะส้าน หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,500,000.- บาท
- (20) โครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ บ้านไม้เเงะ หมู่ที่ 8 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,500,000.- บาท
- (21) โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ บ้านนาปลาจาด หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,500,000.- บาท
- (22) โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ บ้านป่าลาน หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 610,000.- บาท
- (23) โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ บ้านแม่ลาหลวง หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,308,000.- บาท
- (24) โครงการก่อสร้างปรับปรุงฌาปนสถาน หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 8 ตำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 1,308,000.- บาท
- (25) โครงการแข่งขันกีฬาแม่สะเรียง อบจ.คัพ งบประมาณ 300,000.- บาท
- (26) โครงการแข่งขันกีฬานักเรียน/เยาวชน เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 ประจำปี 2549 คัพ งบประมาณ 150,000.- บาท

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 16 โครงการ จำนวนงบประมาณทั้งสิ้น 2,450,000.- บาท

- (1) โครงการประเพณีแห่พระเพชร งบประมาณ 50,000.- บาท
- (2) โครงการจัดงานวันเด็กประจำปี งบประมาณ 20,000.- บาท
- (3) โครงการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นประจำปีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน (อำเภอสบเมย) (อุดหนุนสภาวัฒนธรรมอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 400,000.- บาท
- (4) โครงการงานประจำปีอำเภอปางมะผ้า (อุดหนุนที่ว่าการอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 250,000.- บาท
- (5) โครงการปีใหม่ “กินวอ” หรือมหกรรมสืบสานวัฒนธรรมเครือข่ายลี้ซู่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (อุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 200,000.- บาท
- (6) โครงการ “วันออกหว่า” เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง งบประมาณ 100,000.- บาท
- (7) โครงการประกวดกระทง (วันขึ้นเพ็ญ) งบประมาณ 50,000.- บาท
- (8) โครงการบรรพชาภิณฑู สามเณรภาคฤดูร้อนประจำปี 2549 งบประมาณ 100,000.- บาท
- (9) โครงการแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2549 งบประมาณ 40,000.- บาท
- (10) โครงการอบรมธรรมะสัญจร งบประมาณ 20,000.- บาท
- (11) โครงการสืบชะตาน้ำยม งบประมาณ 50,000.- บาท
- (12) โครงการจัดงานวันคริสต์มาส งบประมาณ 20,000.- บาท
- (13) โครงการจัดงานราชพิธีและงานรัฐพิธีต่างๆของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จัดขึ้นในปีงบประมาณ 2549 ของสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 120,000.- บาท
- (14) โครงการขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อรับเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี 2548 ของสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 30,000.- บาท
- (15) โครงการก่อตั้งลานวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้แม่ฮ่องสอน (อุดหนุนศูนย์ประสานงานเพื่อท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน) งบประมาณ 200,000.- บาท
- (16) โครงการจัดงานหรือสนับสนุนกิจกรรมด้านศาสนา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น งานออกพรรษา งานสืบสาน วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 800,000.- บาท

**5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ
จำนวนงบประมาณทั้งสิ้น 2,200,000.- บาท**

- (1) โครงการส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการปลูกป่าและอนุรักษ์ป่าชุมชน งบประมาณ 200,000.- บาท
- (2) โครงการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งบประมาณ 2,000,000.- บาท

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 โครงการ

ไม่มีโครงการที่ดำเนินการตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 แต่ได้ตั้งไว้ในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 ซึ่งได้ดำเนินการในปี พ.ศ.2549 จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน งบประมาณ 2,000,000.-บาท

**7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง การบริหารองค์กร จำนวน 7 โครงการ
จำนวนงบประมาณทั้งสิ้น 67,269,000.- บาท**

- (1) โครงการ การบริหารองค์กร พัฒนาปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริการประชาชน งบประมาณ 51,116,400.-บาท
- (2) โครงการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในองค์กร งบประมาณ 1,300,000.-บาท
- (3) โครงการส่งเสริมความเข้าใจ เกี่ยวกับ บทบาทอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะขององค์กร งบประมาณ 5,140,000.-บาท
- (4) โครงการ การบริหารองค์กรแบบมีส่วนร่วมจากเจ้าหน้าที่ในองค์กรในทุกระดับ งบประมาณ 200,000.-บาท
- (5) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นในทุกระดับ งบประมาณ 1,300,000.-บาท
- (6) โครงการ การบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งบประมาณ 8,012,600.-บาท
- (7) โครงการ การบริหารด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากรแก่งานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น งบประมาณ 200,000.-บาท

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

3.1 หลักและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น

นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542

ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดด้วยกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับประกาศใช้ จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 5.2 กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม

**การพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด**

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554)

ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงยึดถือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปฏิบัติในการพัฒนา แบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอน ของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ ผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้นโยบายปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ดุลยภาพของความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้างการผลิตและบริการบนความรู้และนวัตกรรม ใช้จุดแข็งของความหลากหลายทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ และการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ พลังงาน กฎกติกาและกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรม และสร้างสรรค์คุณค่า สนับสนุนให้ชุมชนมีองค์ความรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองฐานทรัพยากร ปรับแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะมีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสู่ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการใช้ทรัพยากร

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก

เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาในระยะยาว การพัฒนาในระยะ 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุลระหว่างการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพและสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.2 เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจคุณภาพชีวิต และอนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนนำไปสู่การพึ่งตนเอง และลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

1.3 เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิต เพื่อให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น

1.4 เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (Safety Net) และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน

1.5 เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม

1.6 เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ และการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสร้างกลไกในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ อย่างเป็นธรรมและอย่างยั่งยืน

1.7 เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. เป้าหมาย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนี้

2.1 เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย โดยเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเพิ่มเป็นร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด โดยรายได้เฉลี่ยของแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 และเพิ่มสัดส่วนนักวิจัยเป็น 10 คน ต่อประชากร 10,000 คน พร้อมทั้งกำหนดให้อายุคาดเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ควบคู่กับการลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคป้องกันได้ 5 อันดับแรก คือ หัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน มะเร็ง และหลอดเลือดสมอง และนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และลดรายจ่ายด้านสุขภาพร้อยละ 10

2.2 เป้าหมายการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ ลดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โดยลดคดีอาชญากรรมลงร้อยละ 10 และขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และลดสัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลงเหลือร้อยละ 4 ภายในปี 2554

2.3 เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีความสมดุลและยั่งยืน โดยให้สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อภาคการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 75 ภายในปี 2554 ผลผลิตการผลิตรวมเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 4 ต่อปี สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่เกินร้อยละ 50 ความยืดหยุ่นการใช้พลังงานเฉลี่ยไม่เกิน 1:1 ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สัดส่วนรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้สูงร้อยละ 20 ระดับบนต่อรายได้สูงร้อยละ 20 ระดับบนต่อรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้น้อยอยู่ร้อยละ 20 ระดับล่าง ไม่เกินร้อยละ 10 ภายในปี 2554 และสัดส่วนผลผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเป็นร้อยละ 40 ภายในปี 2554

2.4 เป้าหมายการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รักษาความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพโดยให้มีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ของพื้นที่ประเทศ รักษาความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ในเขตพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ชีวมลฑล รักษาพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทานไว้ไม่น้อยกว่า 31 ล้านไร่ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ต่อการดำรงคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่เป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศน์โดยรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไปมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM10) ต้องมีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงไม่เกิน 120 มก./ลบ.ม. อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อประชากรลดลงร้อยละ 5 จากปี 2554 คือไม่เกิน 3.5 ตัน/คน/ปี ควบคุมอัตราการผลิตขยะเขตเมืองไม่ให้เกิน 1 กก./คน/วัน และจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

2.5 เป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้ธรรมาภิบาลของประเทศดีขึ้น มีคะแนนภาพลักษณ์ของความโปร่งใสอยู่ที่ 5.0 ภายในปี 2554 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสม และมีการดำเนินงานที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาคราชการส่วนกลางให้ได้ร้อยละ 10 ภายในปี 2554 ธรรมาภิบาลในภาครัฐกิจเอกชนเพิ่มขึ้นท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้และมีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น และภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง รู้สิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการบริหารจัดการประเทศ รวมทั้งมีการศึกษาวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรม ธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี จำนวนปีละไม่ต่ำกว่า 20 เรื่อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งแกร่งของ โครงสร้างของระบบต่างๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้างฐาน ความเร็ว ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่ เป็นธรรม และ เสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อม ทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์ เป็นรากฐานการพัฒนา ที่มั่นคง และเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลใน การบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่ใน ประชาคมโลก ได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

โดยให้ความสำคัญกับ

- การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการ พัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและ การแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศ โดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและ องค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม
- การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีความสัมพันธ์ทาง สังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิง ป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหาร ที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ
- การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริมสร้างความ สัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจ และสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึง สร้างโอกาสในกาเข้าถึงแหล่งทุนส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความ ปลอดภัย น่าอยู่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคมเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการ และ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และความ ตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับ

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง
- การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชนสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ
- การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสวนอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ใช้ประโยชน์ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการรวมทั้งการสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ

- การปรับโครงสร้างการผลิต เพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนรากฐานความรู้ และความเป็นไทย โดยใช้กระบวนการพัฒนากลยุทธ์และห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐานของความรู้สมัยใหม่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง มีตราสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การปฏิรูปองค์กร การปรับปรุงกฎระเบียบ และพัฒนาระบบมาตรฐานในด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต
- การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแหล่งระดมทุนและเป็นหลักประกันในชีวิตของประชาชน และการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกเพื่อลดการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานและประหยัดเงินตราต่างประเทศ

- การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยส่งเสริมการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรม การกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพและครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานราก ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรให้สามารถในการบริหารจัดการเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนากลไกการเงินชุมชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นกลไกในการระดมทุน รวมทั้งดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ด้วยการกระจายอำนาจการจัดเก็บภาษี การจัดทำงบประมาณ การเบิกจ่าย และการก่อหนี้ภายใต้กรอบการรักษาวินัยทางการคลัง

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับ

- การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมสิทธิชุมชนและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะการดูแลทรัพยากรธรรมชาติหลักได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรแร่ การแก้ปัญหาคความขัดแย้งอย่างสันติวิธี รวมทั้งการป้องกันภัยพิบัติ

- การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการปรับแบบแผนการผลิตและพฤติกรรมบริโภคไปสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ทั้งด้านการเงินและการคลัง และการสร้างตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและควบคุมกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีกลไกกำหนดจุดยืนต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศ

- การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการวางพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ เริ่มจากการจัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ

- การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม วัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่เยาวชน และประชาชนทุกระดับอย่างต่อเนื่องจริงจัง พร้อมทั้งพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสังคมทุกระดับเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ตลอดจนวางรากฐาน กระบวนการประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและกระบวนการตรวจสอบใช้อำนาจอรัฐและการเมืองให้เข้มแข็ง และเป็นอิสระมากขึ้น
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายการทำงานของกลไกตรวจสอบภาคประชาชน เพื่อติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของภาครัฐ ได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ
- สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจ ด้วยการปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการ ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ลดการบังคับควบคุม ดำเนินถึงความต้องการของประชาชน และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของรัฐและรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการสาธารณะ และลดภาระการลงทุนของภาครัฐ ตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่ เข้มแข็งเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและคุ้มครองผู้ใช้บริการ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกข้าราชการให้ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การพร้อมรับการตรวจสอบจากภาคประชาชนและยึด/ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างเคร่งครัด
- การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยพัฒนาศักยภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ ท้องถิ่นมีบทบาท สามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล โดยมีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนทั้งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และธุรกิจเอกชนทั่วไปเป็น “บรรษัทภิบาล”เพิ่มมากขึ้นสร้างจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค และเป็นธรรมกับธุรกิจคู่แข่ง พร้อมทั้งยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนสถาบันวิชาชีพธุรกิจประเภทต่างๆ ให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจมากขึ้น

- การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา ด้วยการเปิดโอกาสให้ภาคี และกลุ่มต่างๆ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรากฎหมายเพื่อประสานประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ให้เสมอภาค และมีความสมดุล โดยการปฏิรูปกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการใหม่
- การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ และความยั่งยืน โดยการพัฒนาศักยภาพ บทบาท และภารกิจของหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้ประสิทธิภาพมีความพร้อมในการป้องกันประเทศ และตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไว พร้อมทั้งผนึกพลังร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ดำเนินการป้องกัน และพัฒนาประเทศให้สามารถพิทักษ์รักษาเอกราช สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ของชาติ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมทั้งสามารถสร้างความมั่นคงของประชาชนและสังคมให้มีความอยู่รอดปลอดภัยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในทุกระดับ

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

1. นโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร

- 1.1 สนับสนุนการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร
- 1.2 เสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ
- 1.3 จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
- 1.4 จัดทำแผนแม่บทการใช้ทรัพยากรสื่อสารของชาติการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐ
- 1.5 ส่งเสริมเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน
- 1.6 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน
- 1.7 มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรบุคคลและการจัดองค์กรภาครัฐ
- 1.8 สนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่อง

2. นโยบายเศรษฐกิจ

- 2.1 ภาคเศรษฐกิจฐานราก
 - 2.1.1 การเกษตรกรรม
 - 2.1.2 ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น
 - 2.1.3 แรงงาน
 - 2.1.4 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคเศรษฐกิจฐานราก

2.2 ภาคเศรษฐกิจระบบตลาด

- 2.2.1 การพัฒนาอุตสาหกรรม
- 2.2.2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 2.2.3 การส่งออก
- 2.2.4 การท่องเที่ยว
- 2.2.5 พลังงาน
- 2.2.6 โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- 2.2.7 โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา
- 2.2.8 การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.2.9 เศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- 2.2.10 การปรับปรุงกฎระเบียบด้านธุรกิจการค้า

2.3 ภาคเศรษฐกิจส่วนรวม

- 2.3.1 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
- 2.3.2 การออม
- 1.3.3 การเงินและการคลัง

3. นโยบายสังคม

- 3.1 ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของคนในชาติ
- 3.2 จัดทำแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์
- 3.3 เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้
- 3.4 พัฒนาสุขภาวะของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งมิติทางกายจิต สังคม และปัญญา
- 3.5 ส่งเสริมกีฬาพื้นฐานและกีฬา มวลชน
- 3.6 สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม
- 3.7 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน
- 3.8 ปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 3.9 ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

4. นโยบายการต่างประเทศ

- 4.1 ดำเนินบทบาทเชิงรุกในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี
- 4.2 ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค

- 4.3 ส่งเสริมความแข็งแกร่งของอาเซียน
- 4.4 ดำเนินบทบาทสร้างสรรค์ในกรอบสหประชาชาติและกรอบพหุภาคี อื่น ๆ
- 4.5 กู้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

5. นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐ

- 5.1 ส่งเสริมการฝึกกำลังระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม และภาควิชาการ
- 5.2 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพ

ยุทธศาสตร์แม่ฮ่องสอนอยู่ดีมีสุข

แนวทางที่ 1 สร้างเมืองเศรษฐกิจพอเพียง 2 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน และระดับก้าวหน้า

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แนวทางที่ 1

1.1 การสร้างครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง 1 ครัวเรือน 2 วิธีการผลิต ความพอดี 5 ประการ

- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านเทคโนโลยี
- ด้านทรัพยากรฯ
- ด้านสังคม
- ด้านจิตใจ

1.2 เศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน

- บริการจัดการพื้นที่ของครัวเรือนตามแนวทฤษฎี
- ใช้พื้นที่ให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 เศรษฐกิจพอเพียงขั้นก้าวหน้า

- ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อาทิ นาของเหลือ ถิ่น เหลือใช้มารวมกันทำ รวมกันขาย
- รวมกลุ่มสหกรณ์การผลิต การบริโภคและการตลาด
- จัดระบบพื้นที่การผลิต (Zoning)
- จัดตั้งตลาดกลางนำการผลิต
- ส่งเสริมการค้าชายแดน
- การเชื่อมโยงการค้าชนบทสู่เมือง เป็นระบบที่เกื้อกูลกัน (CONTACT FARMING)

แนวทางที่ 2 สร้างเมืองสวรรค์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แนวทางที่ 2

- 2.1 เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยใช้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชนเผ่า ลักษณะทางกายภาพ และการดำเนินการตลาดเชิงรุกเป็นจุดดึงดูด

- 2.2 รับผิดชอบการแต่งกายชนเผ่า
- 2.3 สุขภาพบำบัด
- 2.4 พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกทุกรูปแบบและมีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- 2.5 ผลิตภัณฑ์ที่เข้มแข็ง
 - Branding/Packaging
 - R&D
 - ความรู้และทักษะ

แนวทางที่ 3 สร้างเมืองการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แนวทางที่ 3

- 3.1 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต
- 3.2 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน (ไฟฟ้า) ในชนบทห่างไกล
(Solar Home Systems)
- 3.3 พัฒนาระบบ IT เพื่อการศึกษา
- 3.4 พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา
- 3.5 การสร้างรายได้ระหว่างการศึกษา
- 3.6 ส่งเสริมให้ อปท. เข้ามามีส่วนร่วม
- 3.7 มีการกล่อมเกลาด้านจริยธรรม / ศิลธรรม
- 3.8 มีการระบบติดตามประเมินผล
- 3.9 ครอบครัวผู้ด้อยโอกาส
- 3.10 ทุนการศึกษา
- 3.11 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

แนวทางที่ 4 สร้างเมืองน่าอยู่สำหรับผู้รักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แนวทางที่ 4

- 4.1 ส่งเสริมให้คนอยู่กับป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน
- 4.2 ขยายผลโครงการตามพระราชดำรินในทุกพื้นที่
- 4.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.4 จัดการขยะอย่างเป็นระบบ
- 4.5 กำหนดแนวทางหมู่บ้านดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแนวพระราชดำรินตามแนว
ทาง (พมม*) หมู่บ้านพอเพียง หมู่บ้านมั่นคง และหมู่บ้านมั่งคั่ง

- 4.6 ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.7 การใช้ประโยชน์ร่วมลดข้อขัดแย้ง
- 4.8 ฐานการผลิตทางการเกษตร
- 4.9 การมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวทางที่ 5 สร้างเมืองชายแดนมั่นคงส่งเสริมบริการประชาชนและผู้คนแข็งแรงปลอดภัย

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แนวทางที่ 5

- 5.1 ฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัคร
- 5.2 การ X-Ray ครีวเรือน
- 5.3 การสร้างเสริมสุขภาพ ส่งเสริมการออกกำลังกาย เล่นกีฬา
- 5.4 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเชิงรุก
- 5.5 ดำรวจชุมชน ดำรวจบ้าน หมู่บ้านมั่นคง
- 5.6 หมู่บ้านยามชายแดน
- 5.7 อำนวยความสะดวกโดย
 - เคาร์เตอร์เซอร์วิส
 - Amphor Government Outlet
 - ศูนย์บริการร่วม
 - ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 แลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2550

1. วิสัยทัศน์

“เมืองแห่งวัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง
 คู่เคียงคุณธรรมนำใจ ใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา
 พัฒนาอาชีพเกษตรกรรม นำแม่ฮ่องสอนสู่เมืองท่องเที่ยว”

2. นโยบาย

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. ก่อสร้าง ปรับปรุง เชื่อมโยงถนนและเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และสะดวกสบาย
2. ก่อสร้าง ปรับปรุง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา เพื่อให้ประชาชน ได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพ และถูกสุขลักษณะ
3. พัฒนาแหล่งน้ำทั้งอุปโภค บริโภค เช่น ขุดลอกคูคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติ

2. ด้านการเกษตร

1. ส่งเสริมการจัดการระบบน้ำทางการเกษตรให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ทางการเกษตรให้มากขึ้น
2. สนับสนุนหน่วยงานของรัฐ ควบคุมราคาผลผลิตทางการเกษตร เพื่อแก้ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
3. ส่งเสริมให้เกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชผักชนิดต่างๆ เพื่อการบริโภค และจำหน่าย ลดการนำเข้าจากจังหวัดใกล้เคียง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีค่านิยมในการดำเนินชีวิต ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. ส่งเสริมให้มีระบบบริการสุขภาพ ป้องกันโรค เสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจของ คนในชุมชน

2. สงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต ลด ละ เลิกอบายมุข การรณรงค์ป้องกันปัญหายาเสพติด เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาในระดับชุมชน และโรงเรียน มุ่งเน้นการกีฬาเพื่อสุขภาพ และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ สนับสนุนการจัดการแข่งขันวัสดุอุปกรณ์การกีฬาและนันทนาการ

4. ด้านการส่งเสริมรายได้

1. สร้างและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาด้านการขนส่ง ระบบการตลาด การแสวงหาโอกาสทางตลาดใหม่ๆ สนับสนุนนักรถลาดรุ่นใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนในลักษณะกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้เกิดการรวมตัวช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันของกลุ่มอาชีพเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการผลิตและการตลาด

5. ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชน ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะเพียงพอ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้มีคุณภาพ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
3. ส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสืบสาน อนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชุมชนที่มีอยู่หลากหลายเผ่าพันธุ์ให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ เพื่อเพิ่มความสมดุลทางธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา

2. รณรงค์และร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมอื่น เช่น ขยะ มลภาวะทางอากาศ

7. ด้านการท่องเที่ยว

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรมและกรท่องเที่ยวในลักษณะ home stay โดยการเตรียมความพร้อมของชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
2. จัดเส้นทางกรท่องเที่ยว ปฏิทินกรท่องเที่ยวและระบบข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงกรท่องเที่ยว อย่างครบวงจร
3. สนับสนุนกรมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการ ในการพัฒนากรท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นไปตามต้องการอย่างแท้จริงของประชาชนและผู้ประกอบการกรท่องเที่ยว

8. ด้านการเมืองและการบริหาร

1. ส่งเสริมและการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีความรู้ เพิ่มพูน ประสิทธิภาพด้านการเมือง การปกครอง
2. พัฒนาศักยภาพทางด้านการเมือง การบริหารของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นทุกระดับ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งทุกระดับให้มีความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม
4. พัฒนาระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เน้นการเป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการบริการประชาชน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
5. จัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ในอำเภอที่ห่างไกล เพื่อให้การบริการ เป็นไปอย่างทั่วถึง ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ตลอดจนการประสานงานร่วมกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว โดยจะใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน

3.2. ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนา
ในอนาคตของท้องถิ่น วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT)

จุดแข็ง

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทางหลวงแผ่นดินเชื่อมระหว่างอำเภอครบทุกอำเภอ ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ. สอด อ. แม่สะเรียง อ. เมือง แม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 350 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ในเส้นทางสายนี้มีสภาพ ถนนลาดชัน และมีทางโค้งจำนวนมาก
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ.แม่แตง อ.ปาย ถึง อ.เมือง แม่ฮ่องสอนระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง สภาพถนนจะมีความลาดชันกว่าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108
- ทางหลวงหมายเลข 1085 จาก อ.แม่สวด จ.ตาก อ.สบเมย อ.แม่สะเรียง ถึง อ.เมือง แม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 394 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง

1.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำที่สามารถนำมาผลิตน้ำประปา ได้ตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่ง น้ำผิวดิน ได้แก่ แม่น้ำปาย และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน มีระบบผลิต จำหน่ายน้ำประปา โดยมีโรงกรองน้ำ จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 โรงกรองน้ำขนาด 40 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

ชุดที่ 2 โรงกรองน้ำขนาด 100 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

ชุดที่ 3 โรงกรองน้ำขนาด 400 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง

มีกำลังการผลิตน้ำประปารวมทั้งสิ้น 440 ลูกบาศก์เมตร / ต่อชั่วโมง หรือ 10,560 ลูกบาศก์เมตร / ต่อวัน

1.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดเล็ก แหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่ภายใน จังหวัด ประกอบด้วยแหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนและโครงการขนาดเล็ก ที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2549 รวม 216 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 11,128,600 ล้านลูกบาศก์เมตรและมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จาก โครงการ 102,345 ไร่

ตาราง จำนวนแหล่งน้ำ จำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2549

อำเภอ	รวม	ประเภทแหล่งน้ำ Type of water resources							
		อ่างเก็บน้ำ		ฝาย คอนกรีต	ทำนบ	สระ/หนอง/ บึง	คู/ คลอง	บ่อ บาดาล	บ่อ น้ำตื้น
		ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก						
รวมยอด	261	2	25	131	6	42	55	-	-
เมือง	102	2	12	46	-	5	37	-	-
ขุนขวม	29		4	15	2	4	4	-	-
ปาย	15		2	9	-	4	-	-	-
แม่สะเรียง	48		4	20	-	19	5	-	-
แม่ลาน้อย	32		-	22	1	6	3	-	-
สบเมย	18		3	10	-	4	1	-	-
ปางมะผ้า	17		-	9	3	-	5	-	-

ที่มา : โครงการชลประทาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแหล่งให้บริการไฟฟ้าทั้งหมด 7 แห่ง

ตาราง การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า เป็นรายอำเภอ ปี 2549

อำเภอ	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (1,000,000 กิโลวัตต์/ชั่วโมง) Electricity sales (1,000 kw/h.)				
	รวม	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	
					อื่น ๆ
รวมยอด	61.96	30.62	19.53	11.14	0.59
เมืองแม่ฮ่องสอน	25.52	10.04	9.84	5.47	0.16
ขุนขวม	4.17	2.61	1.06	0.46	0.02
ปางมะผ้า	1.79	0.97	0.36	0.44	0.01
ปาย	10.64	5.98	3.09	1.36	0.20
แม่ลาน้อย	4.05	2.48	0.87	0.62	0.06
แม่สะเรียง และสบเมย	15.79	8.54	4.31	2.79	0.14

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ทรัพยากรดินและ พันธุ์กรรมของพืชในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังไม่ได้รับการทำลายมากนัก ยังคงรักษาระบบการผลิตแบบดั้งเดิมสามารถส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ ซึ่งได้รับความต้องการจากผู้บริโภคทั่วไปค่อนข้างมาก ขณะเดียวกันยังสามารถพัฒนาการเพาะปลูกพืชเมืองหนาว แหล่งผลิตพันธุ์พืช ได้อีกส่วนหนึ่ง

2.2 พื้นที่ของทุกอำเภอ มีแนวชายแดนติดกับสหภาพพม่า และมีจุดแลกเปลี่ยน ค้าขายสินค้าร่วมกันหลายจุด สามารถที่จะขยายและจัดระบบการค้า จุดผ่อนปรนได้อีกหลายจุด เพื่อขยายโอกาสการลงทุนด้านธุรกิจการค้าอื่น ๆ ภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งเสริมทิศทางการพัฒนาภาคเหนือตอนบน ระหว่างความร่วมมือ อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (ไทย – เมียนมาร์ – ลาว – กัมพูชา – เวียดนาม – จีนตอนใต้)

2.3 แม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่มีความสมดุลมาก ในเรื่องเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง การพัฒนาความเจริญด้านเทคโนโลยี ความทันสมัย ที่ไม่มากเกินไป สอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่อ้างอิงธรรมชาติและความสะดวกสบาย

2.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศพืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวไร่ ถั่วลิสง ยาสูบ แตงโม ข้าวโพด ถั่วต่าง ๆ กระเทียม กระหล่ำปลี งามา กาแฟ

2.5 มีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการพัฒนาอาชีพเป็นจำนวนมาก เช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือและแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยการอาชีวศึกษามินทราชนิ วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง วิทยาลัยชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.6 มีแหล่งวัตถุดิบ (แร่ธาตุ) จำนวนมากและหลากหลาย เช่นแหล่งดินขาว ถ่านลิกไนต์

2.7 มีสหกรณ์ การรวมกลุ่มและแหล่งเงินทุนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในการดำเนินการด้านการประกอบอาชีพ การลงทุนต่าง ๆ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2550 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสหกรณ์ ทั้งสิ้น 40 สหกรณ์ มีสมาชิกทั้งสิ้น 14,631 คน แบ่งเป็น สหกรณ์ภาคการเกษตร 25 สหกรณ์(62.5%) มีสมาชิก 7,764 คน (53.1%) และเป็นสมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร 15 สหกรณ์ (37.5%) มีสมาชิก 6,867 คน (46.9%)

สหกรณ์ภาคการเกษตร 1. สหกรณ์การเกษตร 25 สหกรณ์ สมาชิก 7,764 คน

สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ 5 สหกรณ์ สมาชิก 4,917 คน

2. สหกรณ์ร้านค้า 2 สหกรณ์ สมาชิก 383 คน

3. สหกรณ์บริการ 6 สหกรณ์ สมาชิก 970 คน

4. เครดิตยูเนียน 2 สหกรณ์ สมาชิก 597 คน

รวม 40 สหกรณ์ สมาชิก 14,631 คน

3. ด้านคุณภาพชีวิต

3.1 การจัดการศึกษา ในปีการศึกษา 2550 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการด้านการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือ ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน อีกทั้งยังแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา (ปวส.) ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษา ครู นักเรียน จำแนกตามสังกัด ระบบการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน มีทั้งสิ้น 346 แห่ง 27 สาขา แยกตามสังกัด ดังนี้

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 314 แห่ง 27 สาขา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 6 แห่ง
- กรมสามัญศึกษา 12 แห่ง
- กรมอาชีวศึกษา 2 แห่ง
- กระทรวงมหาดไทย 1 แห่ง
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 4 แห่ง
- สำนักพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด 7 แห่ง

มีข้าราชการ ครู ในสถานศึกษา 1,999 คน และมีนักเรียน 48,202 คน คิดเป็นอัตราส่วนครู อาจารย์/นักเรียน 1:24

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 7 แห่ง

มีข้าราชการครู 218 คน มีนักเรียน นักศึกษา 4,822 คน คิดเป็นอัตราส่วน ครู/นักเรียน 1:22 (ที่มา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

3.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนครบทุกอำเภอ คนในชนบทเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขมากขึ้น พบว่าหญิงมีครรภ์ได้รับการทำคลอดมากขึ้น เด็กประถมได้รับวัคซีนครบเพิ่มขึ้น มีโรงพยาบาลรัฐบาล 7 แห่ง สถานีอนามัย 71 แห่ง คลินิกทุกประเภท 15 แห่ง สถานบริการชุมชน 61 แห่ง

จำนวนสถานพยาบาล จำแนกเป็นรายอำเภอ ปีงบประมาณ 2549

อำเภอ	โรงพยาบาล รัฐบาล	โรงพยาบาล เอกชน	สถานี อนามัย	สถานบริการ สาธารณสุขชุมชน	คลินิก ทุกประเภท
รวมยอด	7	-	71	61	15
เมืองแม่ฮ่องสอน	1	-	16	5	7
ขุนยวม	1	-	10	6	--
ปางมะผ้า	1	-	5	7	-
ปาย	1	-	11	6	-
แม่ลาน้อย	1	-	10	14	-
แม่สะเรียง	1	-	11	12	2
สบเมย	1	-	8	11	6

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่การรณรงค์ให้ออกกำลังกาย การจัดการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ การก่อสร้าง สนามกีฬา ลานกีฬาเอนกประสงค์ ครอบคลุมทุกอำเภอ

3.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการรวมพลังต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคทุก ส่วน ทั้ง ราชการ เอกชน ประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีการจัดตั้งศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งมีการใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน / ชุมชน ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

4. ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความหลากหลายทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือประมาณร้อยละ 77.50 จะนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 20.90 นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณร้อยละ 0.50 และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 1.10 นับถือศาสนาอื่นๆโดยมีจำนวนศาสนสถานใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจ ดังนี้

1. มีวัดทั้งสิ้น 136 วัด แยกเป็นพระอารามหลวง 1 วัด วัดราษฎร์ 135 วัดและแยกเป็นวัดมหานิกาย 130 วัด วัดธรรมยุต 6 วัด สำนักสงฆ์ 126 แห่ง วัดร้าง 11 แห่ง วัดพัฒนาตัวอย่าง 11 วัด วัดพัฒนาตัวอย่างที่มี ผลงานดีเด่น 2 วัด และวัดที่เป็นอุทยานการศึกษา 7 วัดมีพระภิกษุ 387 รูป แยกเป็นมหานิกาย 365 รูป ธรรมยุต 22 รูป สามเณร 341 รูป แยกเป็นมหานิกาย 334 รูป ธรรมยุต 7 รูป

2. โบสถ์คริสต์ จำนวน 128 แห่ง แยกเป็นโบสถ์คาทอลิก 71 แห่ง โบสถ์โปรเตสแตนต์ 57 แห่ง

3. มัสยิดของศาสนาอิสลาม จำนวน 5 แห่ง

4.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ประเพณีของชาวไทยใหญ่ วิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเทศกาล ประเพณีที่สำคัญหลายงาน ได้แก่

1. ประเพณีปอยส่างลอง หรือประเพณีบรรพชาสามเณร ตามประเพณีชาวไทยใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นประเพณีที่ได้กุศลแรงกว่าการอุปสมบท พระภิกษุ จัดอย่างยิ่งใหญ่ในช่วงเดือนมีนาคม เมษายนและพฤษภาคม เด็กที่จะบรรพชาเรียกว่า “ส่างลอง” จะโกนผมแต่ไม่โกนคิ้ว แล้วแต่งกายประดับประดาด้วยเครื่องประดับอันมีค่าเช่น สวมสร้อยกำไล แหวน และใช้ผ้าโพกศีรษะแบบพม่า สวมถุงเท้ายาว นุ่งโสร่ง ทาแป้งขาว เขียนคิ้ว ทาปาก ทั้งนี้เชื่อกันว่าพระพุทธเจ้ามีฐานะเป็นกษัตริย์ยังละกิเลสได้ การประดับประดาแสดงว่ามีฐานะดี ก็ละกิเลสไปบวชได้เช่นกัน ถ้าไม่มีม้าก็จะจี้คอคน ซึ่งเรียกว่า “พี่เลี้ยง” หรือ “ตะแปส่างลอง” แห่ไปตามถนนสายต่าง ๆ มีกลดทองหรือ “ทีคำ” แบบพม่ากันแดด

ปัจจุบัน ประเพณีนี้ได้กำหนดให้เป็นการบรรพชาแบบสามัคคี คือจัดการบรรพชาส่างลองจำนวนมากในคราวเดียวกัน ในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ประเพณีส่างลองในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความยิ่งใหญ่และงดงามเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

2. ประเพณีออกพรรษา หรือ งานปอยเหล็ดสิบเอ็ด เป็นประเพณีที่สำคัญมากสำหรับชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในเดือน 11 ระหว่างวันที่ 13-14 ค่ำ จะมีงานตลาดนัดขายของกันทั้งวัน ทั้งกิน ประชาชนจะไปซื้ออาหารและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อไปทำบุญที่วัดในวันขึ้น 15 ค่ำ พอรุ่งเช้าของวันขึ้น 15 ค่ำ จะมีการตักบาตรเทโวที่วัดพระธาตุคอกงมู และเดินทางมาสู่วัดม่วยต่อ ซึ่งอยู่บริเวณเชิงเขาพระภิกษุสามเณรและประชาชนจำนวนมากจะเรียงรายสองข้างทาง เพื่อทำบุญตักบาตร เป็นภาพที่งดงามยิ่ง ตอนกลางคืนบ้านเรือนและวัดต่าง ๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสว มีการแห่ “จองพารา” หรือ “ปราสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้า” ซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม มีการแสดงละเล่นพื้นเมือง และมหรสพต่าง ๆ และ “หลู่เตนเหิง” หรือการแห่เทียนพันเล่มด้วย

3. งานประเพณีลอยกระทง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนยี่ หรือทางภาคเหนือเรียกว่า “ยี่เป็ง” โดยประชาชนจะทำกระทงเล็ก ๆ ปล่อยตามแม่น้ำ มีการประกวดกระทงใหญ่ ที่หนองจองคำมีมหรสพรื่นเริง ตามบ้านเรือนจะจุดโคมไฟสว่างไสว นอกจากนี้ยังมีการลอยกระทงสวรรค์ คือนำกระทงที่จุดประทีปโคมไฟผูกติดกับลูกโป่งลอยขึ้นไปในอากาศ กล่าวกันว่า การลอยกระทงสวรรค์นี้มีขึ้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดแรก

4. ประเพณีการถวายข้าวยาคุ ภาษาไทยใหญ่เรียกว่า “การทานข้าวหย่ากู่” งานนี้ทางวัดจะบอกบุญให้ชาวบ้านนำข้าวใส่นมเนย น้ำผึ้ง ทำเป็นก้อน ๆ ประมาณ 49 ก้อน มาถวายพระประธานตั้งแต่ย่ารุ่ง มักทำกันในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม

5. งานประเพณีวันวิสาขบูชา เริ่มตั้งแต่วันขึ้น 12 ค่ำ จนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 จะมีการตักบาตรในวันขึ้น 15 ค่ำ การขนทรายเข้าวัดและถวายข้าวมธุปายาสด้วย

6. งานประเพณีทำบุญข้าวใหม่ จัดขึ้นหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวได้ขึ้นฉางเรียบร้อยแล้ว โดยจะมีการทำบุญเลี้ยงพระที่บ้าน เสร็จแล้วถวายเครื่องไทยทานแก่พระสงฆ์ และเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาร่วมงาน

7. งานประเพณีสงกรานต์

วันที่ 1 เป็นวันสงกรานต์ ถือว่าเป็นวันล้างเสนียดของบ้าน

วันที่ 2 เป็นวันเนา วันนี้เป็นวันอ่อนทุกคนจะต้องระมัดระวัง ไม่ให้ร่างกายเจ็บป่วย ต้องสำรวมกิริยามารยาท ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ไม่โกรธเคืองผู้ใด ให้อภัยต่อกัน

วันที่ 3 เป็นวันเถลิงศก

8. จำกัาเพจอน เป็นการทำบุญถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ในตอนเช้าและทำการเลี้ยงข้าวอุบาสิกกาที่ไปจำศีลภาวนาอยู่ที่วัด

9. แห่เกี๊ยะ เป็นประเพณีที่ชาวแม่ฮ่องสอนถือปฏิบัติกันมาทุกปี โดยเริ่มเมื่อตอนย่างออกพรรษา ชาวบ้านจะไปหาต้นสน(เกี๊ยะ) ขนาดสูง 3-4 เมตร มาตั้งไว้ในบริเวณวัด จัดงานเฉลิมฉลองพร้อมทั้งที่จุดไฟที่ต้นสนให้ลุกโชติช่วงอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นพุทธบูชาจนกว่าไฟจะหมดต้นสน

4.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีศิลปะการเล่นพื้นบ้านที่หลากหลาย ได้แก่

1. กัา เป็นการพ้อนแบบพื้นเมือง หรือรู้จักกันในนามว่า พ้อนโต (พ้อนเงี้ยว) เป็นการพ้อนที่มีลักษณะลีลาการร่ายรำที่เร็วกว่าการพ้อนเล็บ และพ้อนเทียนของชาวเชียงใหม่ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบระหว่างการเล่นพ้อนก็เป็นเครื่องดีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยกลองยาว ฆ้อง ฉาบ

2. ร้าโต เป็นการเล่นคล้ายกับการเชิดสิงโตของชาวจีน มีเครื่องดนตรีประกอบเหมือนการเล่นของสิงโตของจีน คนเต้นก็เต้นแบบสิงโต แต่สิงโตนั้นมีสีขาวเหมือนขนของแกะ และที่หัวของสิงโตมีเขาคุดอยู่ด้วย เป็นการเล่นที่สนุกสนานมาก มีกลองยาว ฆ้อง ฉาบ เป็นเครื่องประกอบ ปกติจะเล่นเมื่อมีงานเทศกาล หรือ มีการฉลองในโอกาสสำคัญ ๆ เช่น ด้อนรับแขกเมืองผู้มีเกียรติ

3. กัาแลว คือการพ้อนดาบนั่นเอง ชาวไทยใหญ่ถือว่าดาบเป็นอาวุธประจำตัว จึงมีการฝึกสอนถ่ายทอดต่อกันมาแต่โบราณ ทั้งเกี่ยวกับการพ้อนดาบและการใช้ดาบ และยังถือว่าเป็นศิลปะของชายชาตรีที่จะต้องเรียนรู้ไว้ ผู้ที่มีความชำนาญในเพลงดาบจะสามารถร่ายรำด้วยลีลาและลวดลายที่แปลกตาน่าดูอย่างยิ่ง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบได้แก่ กลองยาว ฆ้อง และฉาบ โดยที่เป็นจังหวะเร็วเข้าไปตามลีลา

4. กิ่งกะหล่า หรือรากินรี เป็นการพ้อนรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น พ้อนนางนก พ้อนผีเสื้อยักษ์(กะเบือคอง) พ้อนปลา พ้อนม้า พ้อนกิงรี (กิ่งกาหล่า) ในการพ้อนนี้จะใช้กระดาดหลาดสี ประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ตามที่ต้องการสวมทับคนที่พ้อนเครื่องประกอบ กลองมองเซิง มีลีลาการพ้อนที่น่าดูมาก

5. จ้าดไต เป็นการเล่นประเภทละครหรือลิเก ร้องกลอนเป็นภาษาไทยใหญ่ เรื่องที่แสดงส่วนมากเอามาจากชาดก หรือตำนานทางพุทธศาสนา ทำนองที่นิยมร้องเรียกว่า “ปานแซง” จ้าดไตนิยมเล่นกันงานใหญ่ ๆ เช่นงานประจำปี เครื่องดนตรีประกอบด้วย ฆ้องขนาดต่าง ๆ รวม 9 ใบ นอกจากนี้ก็มีฉิ่ง ฉาบ กลองสองหน้า ระนาดแก้ว (ชาวไทยใหญ่เรียกว่า ปิตยา) ไวโอลิน ดิดล้า โฟกแบน โฉและเกราะเล็ก ๆ (ฮอก)

6. เอ็ดความ เป็นการขับร้องเพลงคล้ายกับการร้อง “คำวอ” ของชาวไทยพื้นเมืองภาคเหนือในการขับร้องมีทั้งชายและหญิง อาจะร้องเดี่ยวหรือร้องสลับกัน คำร้องเป็นภาษาไทยใหญ่ เนื้อหาเป็นการเกี่ยวพาราสีกันหรือสวดสรรเสริญบุคคล เช่น แยกผู้มีเกียรติ เจ้าภาพ เป็นต้น ทำนองที่ใช้ร้องกันมีอยู่ 3 ทำนอง คือ “ล่องคองพม่า” “นกถือ” และ “ป่านแซง” ในระหว่างการแสดงก็มีเครื่องดนตรีประกอบในการขับร้องซึ่ง ได้แก่ กลองยาว ฉาบ ฆ้อง กลองใหญ่สองหน้า (ยาวประมาณ 1 เมตร) ฆ้องหมู่ และฉิ่ง

7. มองเซิง เป็นการโห่ของกลองใหญ่สองหน้า (ความยาวประมาณ 1 เมตร) จำนวน 1 ใบ ฉิ่ง ฉาบ และฆ้อง ซึ่งมีอยู่หลายลูก

4.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น วัดพระธาตุดอยกองมู วัดต่อแพ วัดน้ำฮู วัดจองกลาง วัดจองคำ เป็นต้น

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

5.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้ มีหลากหลายประเภท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพุ่มป่าแดงและป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่รวมกันประมาณ 88.02 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีไม้สักคุณภาพเยี่ยม ส่วนไม้เนื้อแข็งที่มีคุณภาพดีซึ่งหาได้ยากในท้องที่อื่น แต่ยังมีอยู่มากในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียน ไม้พลวง ไม้ประดู่ ไม้แดง เป็นต้น ได้กำหนดพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ป่าไม้อนุรักษ์ ประกอบด้วย

1.1 อุทยานแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง รวมเนื้อที่ 1,481,400 ไร่ คือ

- อุทยานเขื่อนลำนาดกแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 247,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอขุนยวม
- อุทยานแห่งชาติสาละวิน มีเนื้อที่ 450,950 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีเนื้อที่ 782,575 ไร่ ครอบคลุมอำเภอปาย จ.แม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว จ.เชียงใหม่

1.2 วนอุทยาน จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 13,615 ไร่ คือ

- วนอุทยานถ้ำปลา มีเนื้อที่ 315 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานน้ำตกผาเสือ มีเนื้อที่ 2,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- วนอุทยานถ้ำแม่ตานน้อย (ถ้ำแก้วโกมล) มีเนื้อที่ 51 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย
- วนอุทยานทุ่งบัวตอง มีเนื้อที่ 4,437 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- วนอุทยานน้ำตกแม่สวรรค์น้อย มีเนื้อที่ 2,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- วนอุทยานผาหินตั้ง มีเนื้อที่ 3,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 6 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,080,430 ไร่ คือ

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 546,875 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย มีเนื้อที่ 738,195 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ขวฝ่งขวา มีเนื้อที่ 182,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ลา - แม่สะ มีเนื้อที่ 148,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน มีเนื้อที่ 173,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปางมะผ้า
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยแสง มีเนื้อที่ 291,610 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

1.4 สวนรุกขชาติ จำนวน 4 แห่ง รวมเนื้อที่ 2,489 ไร่ คือ

- สวนรุกขชาติห้วยชมภู มีเนื้อที่ 1,200 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
- สวนรุกขชาติห้วยโป่งแซ่ มีเนื้อที่ 216 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติห้วยหินหอม มีเนื้อที่ 73 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
- สวนรุกขชาติแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม

2. พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ ประกอบด้วยป่าสงวน จำนวน 9 ป่า คือ

- 2.1 ป่าสาละวิน มีเนื้อที่ 1,139,000 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.2 ป่าแม่สุรินทร์ มีเนื้อที่ 177,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม
- 2.3 ป่าแม่ขวฝ่งซ้าย แปลง 1 มีเนื้อที่ 725,156 ไร่ อยู่ในเขต อ.ขุนยวม และอ.แม่ลาน้อย
- 2.4 ป่าแม่ขวฝ่งซ้าย แปลง 2 มีเนื้อที่ 1,659,375 ไร่ อยู่ในเขต อ.แม่สะเรียง และ อ.สบเมย
- 2.5 ป่าแม่ขวฝ่งขวา มีเนื้อที่ 655,125 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย
- 2.6 ป่าแม่ปายฝ่งซ้าย ตอนบน มีเนื้อที่ 662,812 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอปาย
- 2.7 ป่าแม่ปายฝ่งซ้าย ตอนล่าง มีเนื้อที่ 605,313 ไร่ อยู่ในเขต อ.เมืองแม่ฮ่องสอน และอ.ปาย
- 2.8 ป่าแม่ปายฝ่งขวา มีเนื้อที่ 801,747 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปางมะผ้า
- 2.9 ป่าแม่เงา และป่าแม่ลำเพ็ง มีเนื้อที่ 562,500 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม และอำเภอแม่ลาน้อย

5.2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายสาย จากสภาพที่พื้นที่ที่เป็นภูเขาและป่าไม้ ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นแหล่งกักเก็บน้ำหลายสายโดยมีแม่น้ำสายสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปาย และแม่น้ำ ยวม นอกจากนี้ยังมีลำน้ำอื่น ๆ เช่น น้ำสะงา น้ำของ น้ำแม่ละมอด และน้ำแม่สุรินทร์ โดยพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมดจะไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด

5.3 แร่ธาตุ ในปี 2545 (ม.ค. - ก.ค. 2545) จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเหมืองแร่จำนวน 7 เหมืองสัมปทาน จำนวน 13 แปลง เปิดทำการเหมือง 11 แปลง มีคนงานทั้งสิ้น 74 คน ซึ่งจังหวัดมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่ และรายได้เบ็ดเตล็ด รวมทั้งสิ้น 990,324.72 บาท โดยแร่ธาตุที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ผลิตได้ ได้แก่ ฟลูออไรด์ แบไรต์แร่หินอุตสาหกรรมเพื่อการก่อสร้างและแร่เฟลด์สปาร์ เป็นต้น

6. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

6.1 แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีมนต์เสน่ห์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติ แม้ว่าเส้นทางที่จะเข้ามาสู่จังหวัดจะยาวไกลตลอดด้วยจำนวนโค้งถึง 1,864 โค้ง แต่ความเป็นธรรมชาติขุนเขาอันกว้างใหญ่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้เขียวจีสดสวยของดอกบัวตองและความโอบอ้อมอารี ความมีน้ำใจของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งชาวไทยใหญ่และชาวไทยภูเขา เหล่านี้คือสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาแม่ฮ่องสอนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จากความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทางด้านภูมิศาสตร์ ทำให้แม่ฮ่องสอนถูกปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้ง 3 ฤดูอันเป็นที่มาของเมืองสามหมอก คือหมอกน้ำค้างในฤดูหนาว หมอกควันจากไฟป่าในฤดูร้อน และหมอกไอน้ำในฤดูฝน

6.2 แม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย บริเวณดอยแม่อูคอ อ.ขุนยวม และดอยแม่เหาะ อ.แม่สะเรียง โดยดอกบัวตองจะออกดอกและบานเต็มที่ในช่วงฤดูหนาว ประมาณเดือน พฤศจิกายน-เดือนธันวาคมของทุกปี

6.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ได้แก่

อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ น้ำตกดาวดึงส์ วนอุทยานถ้ำปลา ทุ่งบัวตองดอยแม่อูคอ ทุ่งบัวตองดอยแม่เหาะ น้ำตกซูซ่า บ่อน้ำร้อนแม่หุ น้ำสุมหายใจ ห้วยน้ำดัง ถ้ำแม่สะนา ถ้ำน้ำลอด วนอุทยานน้ำตกผาเสื่อ บ่อน้ำร้อนผาบ่อง และเขื่อนพลังน้ำผาบ่อง น้ำตกห้วยปูลิง น้ำแม่ป่าแปก น้ำตกหมอบ่อง น้ำตกแม่เย็นกองแลน น้ำพุร้อนเมืองแปง น้ำพุร้อนบ้านหนองแห้ง น้ำพุร้อนโป่งร้อน ห้วยจอกหลวง น้ำตกแม่ขมหลวง ถ้ำแม่สุล่องแก่งแม่เงา น้ำตกแม่วิด ถ้ำผาเผือก ถ้ำผีแมน ถ้ำน้ำบ่อผี ถ้ำผามอญ ถ้ำผาแดง ถ้ำปางคำ ถ้ำน้ำตาง ถ้ำน้ำตกซูซ่า ถ้ำแก้วโกมล

6.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง ได้แก่

วัดพระธาตุคอกงมู วัดต่อแพ วัดจงกลาง วัดกิดวงส์ วัดจองสูง วัดก้ำก่อ วัดจองคำ วัดน้ำสุผาเสื่อ วัดพระนอน วัดหัวเวียง พระธาตุจอมมอญ วัดศรีบุญเรือง วัดกลาง วัดม่วยต่อ เจดีย์พระธาตุแม่เย็น

6.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้แก่

หมู่บ้านสบสอย หมู่บ้านกระเหรี่ยงพะมอลอ พระตำหนักปางตอง บ้านในสอย เรือนประทับแรมโป่งแดง บ้านแม่วไมโครเวฟ บ้านน้ำเพียงดิน บ้านรักไทย(แม่ออ) บ้านพะโขโหล่ บ้านกระเหรี่ยงแม่ปิง บ้านละว้า (ลัวะ) บ้านกระเหรี่ยงห้วยห้อม บ้านกระเหรี่ยงแม่สะกั่ว บ้านสวยงามแม่ลามาลหลวง บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านห้วยเสือเฒ่า บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านในสอย บ้านกระเหรี่ยงคอยาวบ้านน้ำเพียงดิน

จุดอ่อน

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 พื้นที่ประกอบไปด้วยภูเขา ป่าไม้ ทำให้การคมนาคมเป็นไปด้วยความยากลำบาก ขาดการติดต่อในบางฤดูกาล เช่น ฤดูฝน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ทั่วถึง เนื่องจากมีข้อจำกัด ในด้านการขออนุญาตเข้าไปใช้พื้นที่ป่าไม้ การดำเนินการต้องใช้งบประมาณ ลงทุนที่สูงกว่าปกติ เพราะเป็นพื้นที่ทุรกันดาร

1.2 ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการสร้างถนน เนื่องจากพื้นที่เป็นพื้นที่ ป่าสงวนเป็นส่วนใหญ่ การก่อสร้างหรือขยายถนนมีปัญหาพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าสงวน เกิดปัญหาความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาป่าสงวน

1.3 ปัญหาการชำรุดของถนน สายหลัก ได้แก่ ถนนทางหลวงแผ่นดินสายต่าง ๆ เกิดการชำรุดขาดงบประมาณในการดูแลรักษา ซ่อมบำรุง ต้องใช้งบประมาณในการดูแลรักษาจำนวนมาก ถนนบางช่วงมีดินถล่ม ทางขาด ไม่สามารถสัญจรไปมาได้

1.4 ปัญหาถนนเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่ใช้ได้เฉพาะบางฤดูการเท่านั้น เนื่องจากถนนเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่เป็นถนนดิน หรือถนนลูกรัง ประกอบกับสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน ทำให้ไม่สามารถใช้สัญจรไปมาได้ในฤดูฝน บางแห่งถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ บางแห่งเป็นทางขึ้นเขาถนนลื่น บางแห่งถูกน้ำพัดถล่มทางขาด

1.5 การเดินทางเข้ามาสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือการเดินทางระหว่าง อำเภอหนึ่ง ไปยังอีกอำเภอหนึ่ง ใช้เวลาการเดินทางมาก เนื่องจากถนนคดเคี้ยว ทางขึ้น-ลงเขาตลอดเวลา

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ. สอด อ. แม่สะเรียง อ. เมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ประมาณ 350 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง ในเส้นทางสายนี้มีสภาพถนนลาดชัน และมีทางโค้งจำนวนมากถึง 1,864 โค้ง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 จาก จ.เชียงใหม่ ผ่าน อ.แม่แตง อ.ปาย ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอนระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง สภาพถนนจะมีความลาดชันกว่าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108

- ทางหลวงหมายเลข 1085 จาก อ.แม่สวด จ.ตาก อ.สบเมย อ.แม่สะเรียง ถึง อ.เมืองแม่ฮ่องสอนระยะทาง ประมาณ 394 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง

1.6 ปัญหาความปลอดภัยในการสัญจร เนื่องจากถนนที่ใช้เดินทางเข้ามาสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นถนนที่คดเคี้ยว มีโค้งจำนวนมาก ทางลาดชัน ขึ้น-ลงเขาตลอดเวลา ทำให้ผู้ที่ไม่ชำนาญทาง หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ขาดการระมัดระวัง เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อย

1.7 ประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่ยังไม่มีน้ำประปาใช้ เนื่องจากประปาที่ใช้ในปัจจุบันสามารถให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำได้ในเฉพาะเขตเมือง ในเขตพื้นที่รอบนอกต้องใช้ระบบประปาภูเขา ซึ่งไม่สะดวกไม่สามารถใช้ดื่มกินได้ และบางหมู่บ้านยังขาดแคลนระบบประปาภูเขา

1.8 แหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำ บางแห่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในช่วงฤดูแล้ง น้ำแห้งขอด ตื้นเขิน ทำให้ขาดแคลนน้ำที่ใช้อุปโภค บริโภค และการเกษตร

1.9 ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังขาดแคลนไฟฟ้าใช้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ทำให้การขยายเขตไฟฟ้าดำเนินการไปไม่ทั่วถึง เป็นไปด้วยความยากลำบาก ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการสูงมาก

1.10 การจัดผังเมืองของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ผ่านมาไม่ได้ทำให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ข้อจำกัดพื้นที่การเกษตรไม่เพียงพอและไม่มีความมั่นคง (เนื่องจากไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน) และไม่สามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรได้ เนื่องจากติดเขตป่าสงวนและป่าอนุรักษ์ประเภทต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการพัฒนาอาชีพหลัก การผลิตพืชผลทางการเกษตรยังสามารถสร้างเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว

2.2 รายได้ประชากรของคนในชนบท จากข้อมูล จปฐ. ปี 2544 รายได้ต่อครัวเรือนของคนในชนบทต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 72.01 ของครัวเรือนในชนบททั้งหมด (ปี 2544 จปฐ. กำหนดไม่ต่ำกว่าครัวเรือนละ 20,000 บาท / ปี)

2.3 ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ

2.4 ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำเกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ แต่ต้นทุนในการผลิตสูง

2.5 ไม่มีศูนย์รวมแสดงและจำหน่ายสินค้า สาธิตงานหัตถกรรม สินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก เช่น เครื่องเคลือบดินเผา กระดาษสา การด้ายสับปะรด ผ้าทอ สินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล เป็นต้น

2.6 คุณภาพสินค้าขาดการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย และตรงตามรสนิยมของลูกค้า

2.7 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีจุดผ่อนปรนหลายแห่งแต่ไม่ได้รับการส่งเสริมเรื่องการค้าขายชายแดน การพัฒนาเครือข่ายการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดกลางสินค้า และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตร่วมกัน

3. ด้านคุณภาพชีวิต

3.1 จังหวัดแม่ฮ่องสอนขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนอยู่ห่างไกลการคมนาคมลำบากทำให้ครูส่วนใหญ่ขอย้ายออกนอกพื้นที่ อัตราส่วนของครูมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ

3.2 จำนวนโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีน้อย ไม่ครอบคลุม บางแห่งนักเรียนต้องเดินทางมาโรงเรียนเป็นระยะทางหลายกิโล ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษา

3.3 โรงเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งอุปกรณ์ทางด้านการกีฬา ทำให้ศักยภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่

3.4 โรงพยาบาล และสถานอนามัยมีน้อยไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด รวมทั้งยังขาดอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย

3.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน สัตว์ส่วนแพทย์ พยาบาล พยาบาลเทคนิค ต่อประชากรต่ำ อัตราส่วนประชากร 6,889 คน / แพทย์ 1 คน 19,519 คน / ทันตแพทย์ 1 คน 546 คน / พยาบาล 1 คน (ที่มาของข้อมูล : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2543)

3.6 ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการดูแลสุขภาพ ไม่ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย สัตว์ส่วนประชาชนที่ออกกำลังกายมีน้อย

3.7 การส่งเสริมการกีฬาการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ ยังไม่ทั่วถึงส่วนใหญ่จะมีแต่ในเฉพาะเขตเมือง

3.8 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมือง การขายแรงงานเถื่อน อาชญากรรม ปัญหายาเสพติด

3.9 ปัญหายาเสพติด เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับพม่า ทำให้เป็นจังหวัดพักและลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ประเทศ มีช่องทางลำเลียงยาเสพติดตามแนวชายแดนหลายช่องทาง ชาวบ้านไทยตามแนวชายแดนส่วนมากจะเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าว่า ม้ง มูเซอ ลีซอ เผ่ากระเหรี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนไทย – พม่า

4. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี

4.1 การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้วัฒนธรรมประเพณีของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขาดผู้สืบทอด

4.2 เยาวชนขาดการรักท้องถิ่นของตนเอง ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่า

4.3 ขาดแคลนการบำรุงรักษา วัตถุโบราณ โบราณสถาน

5. ด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายป่าไม้ เช่นการจำแนกเขตป่าประเภทต่างๆ โดยเฉพาะป่าอนุรักษ์ ที่ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ตามความเป็นอยู่และการพัฒนาในด้านต่างๆ รวมทั้งมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว การค้าชายแดน นอกจากนี้ นโยบายป่าไม้ยังไม่ชัดเจนว่า จะอพยพราษฎรออกจากพื้นที่ป่าหรือไม่ถ้าให้อยู่ที่เดิมก็ควรมีการดำเนินการกันเขตหมู่บ้านพื้นที่ทำกินสาธารณูปโภค ออกจากเขตป่า เพื่อให้สามารถพัฒนาด้านต่างๆ ได้อย่างเต็มที่

5.2 การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ มีการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น

5.3 จากปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกิน ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน เพื่อทำไร่เลื่อนลอยเพิ่มมากขึ้นทุกปี

5.4 เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และมีพื้นที่ป่าไม้มาก ทำให้ในฤดูแล้งเกิดไฟไหม้ป่า หลายจุดครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด ส่งผลให้เกิดหมอกควันปกคลุมไปทั่ว เกิดมลพิษทางอากาศ ทำให้ป่วยเป็นโรคทางเดินหายใจ

5.5 จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีระบบกำจัดขยะที่ได้มาตรฐาน มีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกวิธี

6. ด้านการท่องเที่ยว

6.1 ข้อจำกัดในการจราจรและการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้ามาเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

6.2 ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6.3 สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี

6.4 การขาดการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน อย่างจริงจัง

6.5 ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่พัก สถานที่รองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

โอกาส

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการถ่ายโอนถนนจากกรมทางหลวงชนบทตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
2. การดำเนินการกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาล ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพของประชาชน
3. การสนับสนุนโครงการ 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ให้ประชาชนในแต่ละชุมชน ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า โดยการสนับสนุนของรัฐบาล
4. นโยบายแก้ไขปัญหาคาความยากจนของรัฐบาล มีการลงทะเบียนคนจนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของประชาชน เพื่อต่อสู้เอาชนะความยากจน
5. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ระบุให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อมและความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น
6. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เข้ามาเปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นอกจากนั้นแล้วยังมีวิทยาลัยชุมชนให้บริการในทุกอำเภอ
7. มีสถานบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง ในอำเภอเมืองและอำเภอแม่สะเรียง
8. โครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค)
9. รัฐบาลมีการส่งเสริมสนับสนุนการออกกำลังกายทั้งประเทศ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประชาชนออกกำลังกายพร้อมกันมากที่สุด
10. รัฐบาลมีนโยบายลดปัญหาอาชญากรรมปราบปรามอาชญากรรม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล และประกาศสงครามกับยาเสพติดอย่างเข้มงวด
11. นโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดโดยเน้นการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการเกษตร การค้าการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านความมั่นคงชายแดน เพิ่มบทบาทการค้าชายแดน
12. การกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้อย่างชัดเจนได้แก่ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนตาม พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม, กฎกระทรวง พ.ศ. 2541 ลงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2541 ออกตามความใน พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540, พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ,ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2546

อุปสรรค

1. การถูกทำลายวัฒนธรรมของชาวแม่ฮ่องสอนโดยอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้เยาวชนละเลยวัฒนธรรมของตนเองหันไปให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น
2. จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีการเกิดปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา สูงชันชันชัน และมีการตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้นทุกปี ทำให้ในช่วงฤดูฝนเกิดน้ำป่าไหลหลาก เกิดโคลนถล่ม ขึ้นเป็นประจำ สร้างความเสียหายให้แก่ราษฎรเป็นอย่างมาก
3. การเกิดการสู้รบของชนกลุ่มน้อยตามแนวตะเข็บชายแดน ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในหลาย ๆ ด้าน

บทที่ 4

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

4.1. วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“เมืองแห่งวัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง
คู่เคียงคุณธรรมนำใจ ใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา
พัฒนาอาชีพเกษตรกรรม นำแม่ฮ่องสอนสู่เมืองท่องเที่ยว”

4.2. พันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น

1. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับในการพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้
2. ปรับปรุงและพัฒนาาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ให้ได้มาตรฐานและครอบคลุมทั่วถึงในทุกชุมชน
3. พัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน แบบพอเพียง ให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้
4. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเชิงอนุรักษ์
5. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา สาธารณสุข อนุรักษ์และ พัฒนาศิลปวัฒนธรรมในทุก ๆ ด้าน
6. ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
7. ศึกษาและพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
1. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค	1.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ทั้งการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนนและสะพาน รวมถึงการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน 1.2 การพัฒนาปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ระบบประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน	
2. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้าน เศรษฐกิจ การส่งเสริม การลงทุน พาณิชยกรรม หัตถกรรมและ สินค้า OTOP	2.1 การพัฒนาศักยภาพทางด้านการประกอบอาชีพ การผลิต สินค้าชุมชน (OTOP) ส่งเสริมความรู้ ทักษะด้านอาชีพ การค้า การเกษตร การหัตถกรรม ให้แก่กลุ่มอาชีพประชาชน การพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตให้เป็นผู้ประกอบการที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการผลิต การเงิน การบริหารจัดการ การตลาดและการกระจายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ส่งเสริมการลงทุน 2.2 การส่งเสริมการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการค้าขายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาด้านการขนส่ง ระบบตลาด การแสวงหาโอกาสทางตลาดใหม่ สร้างนักการตลาดรุ่นใหม่ 2.3 การส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ ส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง พัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การขยายผล โครงการพัฒนาตามพระราชดำริไปยังทุกชุมชน	

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
3. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านการ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาคนและ สังคม ที่มีคุณภาพ	3.1 การส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษา การจัดการศึกษาทั้งในระบบ,นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ การส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต 3.2 การขจัดปัญหาความยากจน 3.2.1 ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ได้รับการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ 3.2.2 ประชาชนมีความรู้ สามารถบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพึ่งตนเองได้ 3.3 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมให้มีระบบบริการสุขภาพทางด้านสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพมากขึ้น สร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ ส่งเสริมกีฬา ขนพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศและอาชีพ สนับสนุนกิจกรรมให้ประชาชนหันมาออกกำลังกาย 3.4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนมีค่านิยมในการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สงเคราะห์ ช่วยเหลือคนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต ลด ละ เลิก อบายมุข การรณรงค์ป้องกันปราบปราม ปัญหายาเสพติด เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รณรงค์เชิดชูคุณค่าความเป็นไทย 3.5 เพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพิ่มบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
4. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านการ อนุรักษ์ ส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4.1 การส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์วัฒนธรรมจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรม และการส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมทางศาสนาทุกศาสนา 4.2 การสืบทอดวัฒนธรรมและการจัดการแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้รวมถึง การบูรณะฟื้นฟูแหล่งโบราณสถานแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ การอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมแก่นักเรียน นักศึกษาและเยาวชน การสร้างให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบทอด ประเพณีวัฒนธรรม 4.3 สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรภาค ประชาชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ ป่า การประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจระหว่างภาครัฐ และประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนทุนวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาระบบติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารพื้นที่ทำกิน 5.2 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำเสีย ขยะ มลพิษทางอากาศ โดยความร่วมมือของชุมชน ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกกฎ ระเบียบ หรือมาตรการด้าน สิ่งแวดล้อม ในข้อบัญญัติท้องถิ่น ประสานงานระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันในการจัดการปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในลักษณะของการร่วมกลุ่ม เช่น จัดการพื้นที่กำจัดขยะรวม ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริการ จัดการขยะโดยการลดปริมาณ คัดแยก และสร้างมูลค่าขยะ 5.3 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชุมชน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การประยุกต์ใช้และการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดตั้งชุมชนนำร่องแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเครือข่ายชุมชนในระดับกลุ่ม	

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว	6.1 การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน(ไฟฟ้า,ประปา,โทรศัพท์, การคมนาคม) เป็นการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและ ที่มนุษย์สร้างขึ้น 6.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นการบริการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 6.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแบบโฮมสเตย์ เน้นส่งเสริมท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและคนในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วม 6.4 การพัฒนา การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการท่องเที่ยวในทุกๆด้าน การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย ● ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ● การสาธารณสุขในเรื่องสุขภาพ น้ำดื่ม อาหาร ของนักท่องเที่ยว ● การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การศึกษา อบรม ● สนับสนุนเงินทุนเพื่อการท่องเที่ยว	

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หมายเหตุ
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี	7.1 การสร้างจิตสำนึกและพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน สร้างจิตสำนึกของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การฝึกอบรมเฉพาะด้าน 7.2 การตรวจสอบและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชน การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสและเป็นธรรม มีระบบการควบคุมภายใน และมีการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน เช่น การให้ความรู้กับเยาวชน 7.3 การปรับปรุง วิธีการทำงานและการสร้างแรงจูงใจ การปรับปรุงกฎระเบียบและวิธีการทำงาน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ครอบคลุมใน 4 มิติ คือประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สมรรถภาพและคุณภาพ มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่องค์กรและบุคลากร เช่น การลดขั้นตอนการทำงาน 7.4 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม การสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพแก่บุคลากรและหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งรณรงค์ ปลุกฝังสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรทุกระดับในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาคมเพื่อ ผลักดันให้การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคมสำเร็จตามเป้าหมาย	

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.1 ประเด็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
1.1. ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับความสะดวกในการคมนาคม ขนส่งและเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่าง เสมอภาค	1.1 จำนวนถนนถ่ายโอนที่ได้ดำเนินการ ก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซม	1.1 ถนนที่ได้รับการถ่ายโอน จำนวน 15 สาย ทาง	15 สาย ทาง	15 สาย ทาง	15 สาย ทาง	15 สาย ทาง	15 สาย ทาง	15 สาย ทาง
	1.2 จำนวนถนนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และเกิน ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ได้รับการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซม	1.2 ถนนที่ก่อสร้างในปี 2549 จำนวน 20 กิโลเมตร	150 กม.	30 กม.	30 กม.	30 กม.	30 กม.	30 กม.
	1.3 จำนวนสะพานที่ได้รับการก่อสร้าง	1.3 สะพานที่ก่อสร้างในปี 2549 จำนวน 4 แห่ง	20 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง
1.2. ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อ การเกษตรอย่างเพียงพอ	2.1 จำนวนระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค	2.1 จำนวนระบบประปาที่ก่อสร้างในปี 2549 จำนวน - แห่ง	5 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง
	2.2 จำนวนคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร	2.2 จำนวนคลองส่งน้ำที่ก่อสร้างในปี 2549 จำนวน 7 แห่ง	25 แห่ง	5 แห่ง	5 แห่ง	5 แห่ง	5 แห่ง	5 แห่ง
	2.3 จำนวนระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร	2.3 จำนวนระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร	25 กม.	5 กม.	5 กม.	5 กม.	5 กม.	5 กม.

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.2 ประเด็นการพัฒนาด้านส่งเสริมรายได้

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
2.1. ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้ได้เพิ่มขึ้น	1.1 ร้อยละของรายได้ของครัวเรือนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่เพิ่มขึ้น	3.1 รายได้ต่อครัวเรือนของคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 72	ร้อยละ 60	ร้อยละ 20	ร้อยละ 30	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60
	1.2 ร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรที่เพิ่มขึ้น	3.2 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 32,709 บาท	ร้อยละ 5	ร้อยละ 1	ร้อยละ 2	ร้อยละ 3	ร้อยละ 4	ร้อยละ 5
	1.3 ร้อยละของรายได้ต่อครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น	3.3 รายได้ต่อครัวเรือนของคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 6,696 บาทต่อเดือน	ร้อยละ 5	ร้อยละ 1	ร้อยละ 2	ร้อยละ 3	ร้อยละ 4	ร้อยละ 5

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.3 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
3.1 เกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น	1.1 จำนวนเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่ม	-	7 กลุ่ม	3 กลุ่ม	4 กลุ่ม	5 กลุ่ม	6 กลุ่ม	7 กลุ่ม
	1.2 มีตลาดกลางสินค้าเพื่อการเกษตร	-	2 แห่ง		1 แห่ง		1 แห่ง	
	1.3 มีการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร	-	5 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด
	1.4 มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่มีโอกาส ทางการตลาด	-	5 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด	1 ชนิด
	1.5 ร้อยละของต้นทุนในการผลิตสินค้า เกษตรที่ลดลง	-	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
3.2 มีรูปแบบการผลิตทางการเกษตร ที่มีความเหมาะสมกับภูมิทัศน์และ มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม	2.1 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่มีการทำการ เกษตรทฤษฎีใหม่	-	35 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม
	2.2 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ในการผลิต	-	35 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม	7 กลุ่ม
	3.1 จำนวนเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักเศรษฐกิจพอเพียง	-	400 คน	80 คน	80 คน	80 คน	80 คน	80 คน
	3.2 จำนวนเกษตรกรที่นำหลักเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้	-	100 คน	20 คน	20 คน	20 คน	20 คน	20 คน

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.4 ประเด็นการพัฒนาทางการศึกษา

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
4.1. โรงเรียนในสังกัดอบจ. ได้รับการพัฒนา ด้านการศึกษาให้ได้มาตรฐาน	1.1 โรงเรียนในสังกัด อบจ. ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ (สมศ.)	โรงเรียนในสังกัด อบจ. จำนวน 1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง
4.2. โรงเรียนในสังกัด ตชด.มีความพร้อม ในการจัดการเรียนการสอน	2.1 โรงเรียนในสังกัด ตชด. ทั้ง 4 แห่ง	โรงเรียนในสังกัด ตชด. ในจังหวัด จำนวน 4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง
4.3. นักเรียน/นักศึกษาของจังหวัด แม่ฮ่องสอน มีทักษะในการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด	3.1 จำนวนโครงการ/กิจกรรมสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการ สอน	-	35	7	7	7	7	7
			โครงการ/ กิจกรรม	โครงการ/ กิจกรรม	โครงการ/ กิจกรรม	โครงการ/ กิจกรรม	โครงการ/ กิจกรรม	โครงการ/ กิจกรรม

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.5 ประเด็นการพัฒนาด้านสาธารณสุข

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
5.1 ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงมีระบบบริการสุขภาพ	1. จำนวนโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพ	มีโครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีด้วยการออกกำลังกาย จำนวน 6 โครงการ ในปี 2549	50 โครงการ	10 โครงการ	10 โครงการ	10 โครงการ	10 โครงการ	10 โครงการ
	2. จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	-	3,500 คน	700 คน	700 คน	700 คน	700 คน	700 คน
	3. อาสาสมัครบริการสุขภาพชุมชนได้รับการพัฒนา	-	500 คน	100 คน	100 คน	100 คน	100 คน	100 คน
	4. จำนวนโครงการที่ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	มีโครงการป้องกันโรคติดต่อ จำนวน 1 โครงการ ในปี 2549	10 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.6 ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
6.1 ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง	1. จำนวนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่ได้รับความช่วยเหลือ	1. มีโครงการที่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ จำนวน 1 โครงการ	15 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ
6.2 ประชาชนและเยาวชนปลอดภัย จากยาเสพติด	2. จำนวนกิจกรรมที่ให้ความรู้กับประชาชน ด้านยาเสพติด	-	5 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ
	3. จำนวนกิจกรรมที่สนับสนุนการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. มีโครงการที่สนับสนุนการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 2 โครงการ	10 โครงการ	2 โครงการ	2 โครงการ	2 โครงการ	2 โครงการ	2 โครงการ
6.3 ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับความมั่นคงทางสังคม	4. จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุน ด้านความมั่นคงทางสังคม	-	15 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.7 ประเด็นการพัฒนาด้านศิลป ประเพณี วัฒนธรรม

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
7.1 ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการสืบทอดให้คงอยู่	1.1 จำนวนโครงการ/กิจกรรม ที่อบจ.มส. ดำเนินการหรือให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อสืบทอด	-	25	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /
7.2 ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการฟื้นฟู	1.2 จำนวนโครงการ/กิจกรรม ที่อบจ.มส. ดำเนินการหรือให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการฟื้นฟู	-	25	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /
7.3 ประชาชนสามารถนำเอาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน	1.3 จำนวนโครงการ/กิจกรรม ที่อบจ.มส. ดำเนินการหรือให้การส่งเสริมสนับสนุน	-	25	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /	5 โครงการ/ /

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.8 ประเด็นการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
8.1 ดิน ป่า ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความอุดมสมบูรณ์	1.1 จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ปลูกทดแทน	-	500	100	100	100	100	100
			ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่
	1.2 จำนวนเกษตรกรที่ใช้ผลิตภัณฑ์สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี	-	250	50	50	50	50	50
8.2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.1 จำนวนเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปี 2549 จำนวน 1 โครงการ	คน	คน	คน	คน	คน	คน
			7	7	7	7	7	7
8.3 มีระบบการจัดเก็บและทำลายขยะ			อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ
	1.3 จำนวนเตาเผาขยะ	-	5 เตา	1 เตา	1 เตา	1 เตา	1 เตา	1 เตา

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.9 ประเด็นการพัฒนาด้านท่องเที่ยว

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
9.1. แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและปรับปรุง	1.1 จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา	-	5 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ
9.2. แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	2.1 จำนวนกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	มีโครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จำนวน 1 โครงการ ในปี 2549	5 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ	1 โครงการ
9.3. มีบุคลากรให้บริการด้านการท่องเที่ยว	2.3 จำนวนบุคลากรรองรับการท่องเที่ยว	-	150 คน	30 คน	30 คน	30 คน	30 คน	30 คน

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.10 ประเด็นการพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารองค์กร

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
10.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรที่บริหารงานตาม หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	1. ร้อยละของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ อบรมพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน	มีจำนวนเจ้าหน้าที่รวมถึงผู้บริหาร ส.อบจ. จำนวน 30 คน	ร้อยละ 100	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100
	2. จำนวนโครงการกิจกรรมที่อำนวยความสะดวก แก่ประชาชนผู้มารับบริการ	-	10 โครงการ	2 โครงการ	4 โครงการ	6 โครงการ	8 โครงการ	10 โครงการ
	3. จำนวนโครงการกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ประชาชน หน่วยงาน องค์กรอื่น เข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดทำแผนงานรวมถึงการ ตรวจสอบ การติดตามการทำงาน	มีโครงการ/กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ
	4. จำนวนครุภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ได้ จัดหามาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	มีครุภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน จำนวน รายการ	รายการ ร้อยละ					
	5. ร้อยละของงบประมาณที่สามารถประหยัดได้	จำนวน 200 ล้านบาท	10	2	4	6	8	10

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51 - 55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
	6.จำนวนกระบวนงานที่มีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน	-	งาน	งาน	งาน	งาน	งาน	งาน
	7. ร้อยละของประชาชนที่มีความพึงพอใจต่อ การให้ บริการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แม่ฮ่องสอน	-	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
			80	60	65	70	75	80

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. <u>การพัฒนา</u> <u>ระบบ</u> <u>โครงสร้างพื้นฐาน</u> <u>และสาธารณูปโภค</u>	1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการ คมนาคมขนส่ง ทั้งการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนนและ สะพาน รวมถึงการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด โดยบูรณาการ ร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน	กองช่าง
	1.3 การพัฒนาปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ระบบประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และ ประชาชน	กองช่าง

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
2. การพัฒนาด้าน เศรษฐกิจ การส่งเสริม การลงทุน พาณิชย กรรม หัตถกรรมและ สินค้า OTOP	2.4 การพัฒนาศักยภาพทางด้านการประกอบอาชีพ การผลิต สินค้าชุมชน (OTOP) ส่งเสริมความรู้ ทักษะ ด้านอาชีพ การค้า การเกษตร การหัตถกรรม ให้แก่กลุ่มอาชีพ ประชาชน การพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตให้เป็นผู้ประกอบการ ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านการผลิต การเงิน การบริหาร จัดการ การตลาดและการกระจายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใหม่ๆ ส่งเสริมการลงทุน	สำนักปลัดฯ กองแผนฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
	2.5 การส่งเสริมการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาด้านการขนส่ง ระบบตลาด การแสวงหาโอกาสทางตลาดใหม่ สร้างนักการตลาดรุ่นใหม่ 2.6 การส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ ส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง พัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การขยายผล โครงการพัฒนาตามพระราชดำริไปยังทุกชุมชน	กองแผนฯ สำนักปลัดฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. การพัฒนาด้าน การส่งเสริม คุณภาพชีวิต การ พัฒนาคนและสังคม ที่มี คุณภาพ	3.1 การส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษา การจัดการศึกษาทั้งในระบบ,นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ การส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต 3.2 การขจัดปัญหาความยากจน 3.2.1 ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ได้รับการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ 3.2.3 ประชาชนมีความรู้ สามารถบริหารจัดการ ความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพึ่งตนเองได้	กองการศึกษาฯ สำนักปลัดฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
	3.3 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมให้มีระบบบริการสุขภาพทางด้านสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพมากขึ้น สร้าง สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ ส่งเสริมกีฬา ขันพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศและอาชีพ สนับสนุนกิจกรรมให้ประชาชนหันมาออกกำลังกาย 3.4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนมีค่านิยมในการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม การเสริมสร้าง คุณธรรมและ จริยธรรมในการดำรงชีวิต ลด ละ เลิกอบายมุข การรณรงค์ป้องกัน ปราบปราม ปัญหายาเสพติด เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รณรงค์เชิดชูคุณค่าความเป็นไทย 3.5 เพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	กองการศึกษาฯ สำนักปลัดฯ กองการศึกษาฯ กองแผนฯ กองการศึกษาฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
4. การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.2 การส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์วัฒนธรรมจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรม และการส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมทางศาสนาทุกศาสนา	กองการศึกษาฯ
	4.2 การสืบทอดวัฒนธรรมและการจัดการแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้รวมถึงการบูรณะฟื้นฟูแหล่งโบราณสถานแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญการอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมแก่นักเรียน นักศึกษาและเยาวชน การสร้างให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรม	กองการศึกษาฯ
	4.3 <u>สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น</u> สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรภาคประชาชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	กองการศึกษาฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
5. <u>การพัฒนาด้าน</u> <u>การอนุรักษ์</u> <u>ทรัพยากร</u> <u>ธรรมชาติและ</u> <u>สิ่งแวดล้อม</u>	5.1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรดิน น้ำ ป่า การประสานความร่วมมือและสร้างความ เข้าใจระหว่างภาครัฐ และประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนทุนวิจัย เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาระบบติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและ บริหารพื้นที่ทำกิน	กองแผนฯ
	5.2 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม น้ำเสีย ขยะ มลพิษทางอากาศ โดยความร่วมมือของชุมชน ส่งเสริมการ สร้างจิตสำนึก และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกกฎ ระเบียบ หรือมาตรการด้าน สิ่งแวดล้อม ในข้อบัญญัติท้องถิ่น ประสานงานระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันใน การจัดการปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในลักษณะของการ ร่วมกลุ่ม เช่น จัดการพื้นที่กำจัดขยะรวม ส่งเสริมสนับสนุนให้ มีการบริการ จัดการขยะโดยการลดปริมาณ คัดแยก และสร้าง มูลค่าขยะ	กองแผนฯ
	5.3 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชุมชน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การประยุกต์ใช้และ การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดตั้งชุมชนนาร่องแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้ง กองทุนสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเครือข่ายชุมชนในระดับกลุ่ม	กองแผนฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
<u>6. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว</u>	6.1 การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน(ไฟฟ้า,ประปา,โทรศัพท์, การคมนาคม) เป็นการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและ ที่มนุษย์สร้างขึ้น	กองช่าง
	6.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นการบริการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	สำนักปลัดฯ
	6.5 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแบบโฮมสเตย์ เน้นส่งเสริมท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและคนในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วม	สำนักปลัดฯ
	6.6 การพัฒนา การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการท่องเที่ยวในทุกๆด้าน การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ● ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ● การสาธารณสุขในเรื่องสุขภาพ น้ำดื่ม อาหาร ของนักท่องเที่ยว ● การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การศึกษาอบรม ● สนับสนุนเงินทุนเพื่อการท่องเที่ยว	สำนักปลัดฯ

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานรับผิดชอบ
7. การพัฒนา บริหารจัดการ ท้องถิ่นที่ดี	7.2 การสร้างจิตสำนึก และพัฒนาขีดความสามารถ บุคลากรองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกและพัฒนาขีดความสามารถของ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับวิธีคิด วิธีการ ทำงาน สร้างจิตสำนึกของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เช่น การฝึกอบรมเฉพาะด้าน	ทุกกอง
	7.2 การตรวจสอบและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมกับภาคประชาชน การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น มี ความโปร่งใสและเป็นธรรม มีระบบการควบคุมภายใน และมี การตรวจสอบจากทุกภาคส่วน เช่น การให้ความรู้กับเยาวชน	ทุกกอง
	7.3 การปรับปรุง วิธีการทำงานและการสร้างแรงจูงใจ การปรับปรุงกฎระเบียบและวิธีการทำงาน รวมถึง การสร้างแรงจูงใจให้ครอบคลุมใน 4 มิติ คือประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สมรรถภาพและคุณภาพ มีการสร้างแรงจูงใจ ให้แก่องค์กรและบุคลากร เช่น การลดขั้นตอนการทำงาน	ทุกกอง
	7.5 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชา สังคม การสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมและการแสดง ความคิดเห็นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การสร้างความ เข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพแก่บุคลากรและหน่วยงานที่มีหน้าที่ ส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม การ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งรณรงค์ ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรทุกระดับในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาคมเพื่อ ผลักดันให้ การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคมสำเร็จ ตามเป้าหมาย	ทุกกอง

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

นำหน้ากรวม ร้อยละ 25

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับความสะดวกในการ คมนาคม ขนส่งและเข้าถึงบริการของรัฐได้ อย่าง เสมอภาค	1.1 จำนวนถนนถ้อยโอนที่ได้ ดำเนินการ	5.000	15 สาย	3	6	9	12	15	3	15	15	15	15	15					
		ก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซม			สาย	สาย	สาย	สาย	สาย		สาย	สาย	สาย	สาย	สาย					
		1.2 จำนวนถนนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ และเกินศักยภาพขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการก่อสร้างและ ปรับปรุงซ่อมแซม	5.000	20 ก.ม.	10	15	20	25	30	5	30	30	30	30	30					
2	ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมี น้ำในการอุปโภคบริโภคและ เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ	1.3 จำนวนสะพานที่ได้รับการ ก่อสร้าง	5.000	4 แห่ง	-	1	2	3	4	1	4	4	4	4	4					
						แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง		แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง					
		2.1 จำนวนระบบประปาเพื่อการ อุปโภคบริโภค	3.334	1 แห่ง	-	-	-	-	1		1	1	1	1	1					
		2.2 จำนวนคลองส่งน้ำเพื่อ การเกษตร	3.333	7 แห่ง	1	2	3	4	5	1	5	5	5	5	5					
					แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง		แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง					
		2.3 จำนวนระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่ การเกษตร	3.333	-	1	2	3	4	5	1	5	5	5	5	5					
					ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.		ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.	ก.ม.					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและสินค้าOTOP

นำหน้ารวม ร้อยละ 10

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	ประชาชนในจังหวัด แม่ฮ่องสอนมีรายได้ เพิ่มขึ้น	1.1 ร้อยละของรายได้ของครัวเรือนที่ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่เพิ่มขึ้น	0.833		4	8	12	16	20	4	20	30	40	50	60					
		1.2 ร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อหัวของ ประชากรที่เพิ่มขึ้น	0.833		0.2	0.4	0.6	0.8	1		1	2	3	4	5					
		1.3 ร้อยละของรายได้ต่อครัวเรือนที่ เพิ่มขึ้น	0.833		0.2	0.4	0.6	0.8	1		1	2	3	4	5					
2	เกษตรกรจังหวัด แม่ฮ่องสอนขายผลผลิต ได้ในราคา ที่สูงขึ้น	2.1 จำนวนเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่ม	0.833		-	-	1	2	3		3	4	5	6	7					
		2.2 มีตลาดกลางสินค้าเพื่อการเกษตร	0.833		-	-	-	-	-		กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม					
		2.3 มีการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร	0.833					1			ชนิด	ชนิด	ชนิด	ชนิด	ชนิด					
		2.4 มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่มี โอกาสทางการตลาด	0.833					1			1	1	1	1	1					
		2.5 ร้อยละของต้นทุนในการผลิตสินค้า เกษตรที่ลดลง	0.833		0.4	0.8	1.2	1.6	2		2	4	6	8	10					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมหัตถกรรมและสินค้าOTOP

น้ำหนักรวม ร้อยละ 10

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
3	มีรูปแบบการผลิตทาง การเกษตร ที่มีความเหมาะสมกับ ภูมิประเทศและ มีการใช้ทรัพยากรอย่าง เหมาะสม	3.1 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่มีการทำการ เกษตรทฤษฎีใหม่	0.833		3	4	5	6	7	1	7	7	7	7	7					
		3.2 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ในการผลิต	0.833		3	4	5	6	7	1	7	7	7	7	7					
		3.3 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่มีผลผลิต ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	0.833		3	4	5	6	7	1	7	7	7	7	7					
4	เกษตรกรมีความรู้ความ เข้าใจใน หลักเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปปฏิบัติ ได้	4.1 จำนวนเกษตรกรที่มีความรู้ความ เข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง	0.833		40	50	60	70	80	10	80	80	80	80	80					
		4.2 จำนวนเกษตรกรที่นำหลักเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้	0.833		4	8	12	16	20	4	20	20	20	20	20					
		4.3 จำนวนเกษตรกรที่นำหลักเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้	0.833		4	8	12	16	20	4	20	20	20	20	20					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาคนและสังคมที่มี

คุณภาพ

น้ำหนักรวม ร้อยละ 25

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	โรงเรียนในสังกัดอบจ. ได้รับการพัฒนาด้าน การศึกษาให้ได้ มาตรฐาน	1.1 โรงเรียนในสังกัด อบจ. ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานของ สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประกัน คุณภาพการศึกษา แห่งชาติ(สมศ.)	2.275						1		1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง	1 แห่ง					
2	โรงเรียนในสังกัด ดชด. มีความพร้อมในการ จัดการเรียนการสอน	2.1 โรงเรียนในสังกัด ดชด. ทั้ง 4 แห่ง	2.275			1	2	3	4	1	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง	4 แห่ง					
3	นักเรียน/นักศึกษาของ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทักษะในการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตามที่ หลักสูตรกำหนด	3.1 จำนวนโครงการ/ กิจกรรมสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร สื่อ การเรียนการสอน	2.275			1	3	5	7	2	7 โครงการ/ กิจกรรม	7 โครงการ/ กิจกรรม	7 โครงการ/ กิจกรรม	7 โครงการ/ กิจกรรม	7 โครงการ/ กิจกรรม					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

นำหน้ากรวม ร้อยละ 25

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
4	ประชาชนมีสุขภาพ สมบูรณ์ แข็งแรง มีระบบบริการสุขภาพ	4.1 จำนวนโครงการ ด้านการส่งเสริม สุขภาพ	2.272	6	2	4	6	8	10	2	10	10	10	10	10					
		4.2 จำนวนผู้สูงอายุที่ ได้รับการตรวจ สุขภาพประจำปี	2.272	โครงการ	300	400	500	600	700	100	โครงการ	โครงการ	โครงการ	โครงการ	โครงการ					
		4.3 อาสาสมัคร บริการสุขภาพชุมชน ได้รับการพัฒนา	2.272		20	40	60	80	100		คน	คน	คน	คน	คน					
		4.4 จำนวนโครงการ ที่ป้องกันและระงับ โรคติดต่อ	2.272	1					1		1	1	1	1	1					
				โครงการ							โครงการ	โครงการ	โครงการ	โครงการ	โครงการ					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

น้ำหนักรวม ร้อยละ 25

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
5	ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการ อย่างทั่วถึง	5.1 จำนวนโครงการ ที่ช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ	2.272	1 โครงการ			1	2	3	3	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ					
6	ประชาชนและเยาวชน ปลอดภัย จากยาเสพติด	6.1 จำนวนกิจกรรมที่ ให้ความรู้กับ ประชาชนด้าน ยาเสพติด	2.272						1	1	1 กิจกรรม	1 กิจกรรม	1 กิจกรรม	1 กิจกรรม	1 กิจกรรม					
		6.2 จำนวนกิจกรรมที่ สนับสนุนการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด	2.272	2 โครงการ			1	2		1	2 กิจกรรม	2 กิจกรรม	2 กิจกรรม	2 กิจกรรม	2 กิจกรรม					
7	ประชาชนในจังหวัด แม่ฮ่องสอน ได้รับความมั่นคงทาง สังคม	7.1 จำนวนกิจกรรม ที่ส่งเสริมและ สนับสนุนด้านความ มั่นคงทางสังคม	2.272				1	2	3	1	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ	3 โครงการ					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต

ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

น้ำหนักรวม ร้อยละ 20

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด แม่ฮ่องสอน ได้รับการ สืบทอดให้คงอยู่	1.1 จำนวนโครงการ/ กิจกรรม ที่ อบจ.มส. ดำเนินการหรือให้การ ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อสืบทอด	6.668		1	2	3	4	5	1	5	5	5	5	5					
2	ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการฟื้นฟู	2.1 จำนวนโครงการ/ กิจกรรม ที่ อบจ.มส.ดำเนินการหรือ ให้การส่งเสริม สนับสนุนเพื่อการฟื้นฟู	6.666		1	2	3	4	5	1	5	5	5	5	5					
3	ประชาชนสามารถนำเอา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ตลอดจน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้กับการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	3.1 จำนวนโครงการ/ กิจกรรม ที่ อบจ.มส. ดำเนินการหรือให้การ ส่งเสริมสนับสนุน	6.666		1	2	3	4	5	1	5	5	5	5	5					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นำหน้ากรวม ร้อยละ 5

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิดชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	ดิน ป่า ของจังหวัด แม่ฮ่องสอน มีความอุดมสมบูรณ์	1.1 จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ ปลูกทดแทน	1.250		20	40	60	80	100	20	100	100	100	100	100					
		1.2 จำนวนเกษตรกรที่ใช้ ผลิตภัณฑ์สารอินทรีย์	1.250		10	20	30	40	50	10	50	50	50	50	50					
		ทดแทนสารเคมี									คน	คน	คน	คน	คน					
2	ประชาชนมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2.1 จำนวนเครือข่ายใน การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.250	1	3	4	5	6	7	1	7	7	7	7	7					
				โครงการ							อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ	อำเภอ					
3	มีระบบการจัดเก็บและ ทำลาย ขยะ	3.1 จำนวนเตาเผาขยะ	1.250						1	1	1	1	1	1	1					
											แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

นำหน้ากรวม ร้อยละ 5

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2550	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิดชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและปรับปรุง	1.1 จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา	1.666						1		1	1	1	1	1					
2	แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	2.1 จำนวนกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1.666	1					1		แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง	แห่ง					
3	มีบุคลากรให้บริการด้านการท่องเที่ยว	3.1 จำนวนบุคลากรรองรับการท่องเที่ยว	1.666		10	15	20	25	30	5	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม					
											คน	คน	คน	คน	คน					

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาด้านการพัฒนาบริหาร

จัดการท้องถิ่นที่ดี

น้ำหนักรวม ร้อยละ 10

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน งานปี 2549	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ เกณฑ์	เป้าหมาย					ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก	ผู้รับ ผิด ชอบ	หมายเหตุ
					1	2	3	4	5		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555					
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็น องค์กรที่บริหารงานตาม หลักการบริหารจัดการบ้าน เมืองที่ดี	1.1 ร้อยละของจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการอบรมพัฒนา ประสิทธิภาพในการทำงาน 1.2 จำนวนโครงการกิจกรรมที่ อำนวยความสะดวกแก่ ประชาชนผู้มารับบริการ 1.3 จำนวนโครงการกิจกรรมที่ เปิดโอกาส ให้ประชาชน หน่วยงาน องค์กรอื่น เข้า มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนงานรวมถึงการตรวจสอบ การติดตามการทำงาน 1.4 จำนวนครุภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ ได้จัดหามาเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน	1.428 1.428 1.428 1.428	 3 โครงการ	20	30	40	50	60	10	60 ร้อยละ 2 3 โครงการ	70 ร้อยละ 4 3 โครงการ	80 ร้อยละ 6 3 โครงการ	90 ร้อยละ 8 3 โครงการ	100 ร้อยละ 10 3 โครงการ					
ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ผลการ ดำเนิน	เกณฑ์วัด					ช่วง ปรับ	เป้าหมาย					ผลการ	คะแนน	คะแนน	ผู้รับ	หมายเหตุ

	(Goals)	(KPIs)		งานปี 2549	1	2	3	4	5	เกณฑ์	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ดำเนินงาน	ที่ได้	ถ่วง น้ำหนัก	คิด ชอบ	
		1.5 ร้อยละของงบประมาณที่สามารถประหยัดได้	1.428		0.4	0.8	1.2	1.6	2.0	0.4	2	4	6	8	10					
		1.6 จำนวนกระบวนการงานที่มี การพัฒนาปรับปรุง เพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน	1.428						1		ร้อยละ 1	ร้อยละ 2	ร้อยละ 3	ร้อยละ 4	ร้อยละ 5					
		1.7 ร้อยละของประชาชนที่มี ความพึงพอใจต่อ การให้บริการของอบจ. แม่ฮ่องสอน	1.428		40	45	50	55	60	5	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ					

